

Desfășurarea procesului didactic în regim online la Universitatea de Vest din Timișoara - perspectiva cadrelor didactice

Mădălin O. BUNOIU
Marian D. ILIE
Beatrix CIMPOCA
Izabella G. SMARANDACHE
Vlad D. CHERECHEȘ

Timișoara, mai 2020

Universitatea de Vest din Timișoara
Centrul de Dezvoltare Academică

Cuprins

1.	<i>Contextul</i>	2
2.	<i>Metodologia studiului</i>	4
3.	<i>Caracteristici ale grupului de respondenți - cadre didactice din UVT</i>	4
4.	<i>Percepția cadrelor didactice asupra suportului instituțional oferit de UVT</i>	10
5.	<i>Nevoi ale cadrelor didactice</i>	17
6.	<i>Particularități ale procesului didactic din UVT abordat online</i>	21
7.	<i>Practici de informare și documentare ale cadrelor didactice</i>	33
8.	<i>Studenții UVT în contextul procesului didactic desfășurat online - percepții ale cadrelor didactice</i>	34
9.	<i>Speranțe pentru transferabilitatea achizițiilor din această perioadă</i>	39
10.	<i>Concluzii și recomandări</i>	42
11.	<i>Anexe</i>	45

Centrul de Dezvoltare Academică
mai, 2020

1. Contextul

În conformitate cu Hotărârea nr. 7 din 11.03.2020 a Comitetului Național pentru Situații Speciale de Urgență (CNSSU) privind aprobarea Hotărârii nr. 9 din 10.03.2020 a Grupului de suport tehnico-științific privind gestionarea bolilor înalt contagioase pe teritoriul României¹, prin care se recomandă „*utilizarea unor metode didactice alternative*” în învățământul superior, Consiliul de Administrație al Universității de Vest din Timișoara a decis, prin Hotărârea nr. 1 din 11.03.2020, *Măsurile de prevenire și monitorizare a riscurilor privind COVID-19 (Coronavirus) în UVT*², înlocuirea „*activităților didactice desfășurate în mod standard în regim față în față cu activități didactice desfășurate în regim online*”. Ulterior, prin Decretul nr. 195 din data de 16.03.2020³, Președintele României a instituit starea de urgență pe teritoriul României. În consecință, Ministerul Educației și Cercetării (MEC) a stabilit, prin adresa nr. 8725 din 17.03.2020⁴, utilizarea metodelor didactice alternative de către instituțiile de învățământ superior pe durata acestei perioade.

Pentru punerea în aplicarea a acestor decizii, s-a constituit o echipă de suport coordonată de către conf. univ. dr. Mădălin Octavian BUNOIU, prorector UVT responsabil cu strategia academică și relația cu studenții. Tot în data de 11 martie 2020, prorectorul UVT a transmis comunității UVT principalele repere metodologie ale deciziei mai sus amintite. Acestea au fost următoarele:

- ❑ toate activitățile didactice din UVT se desfășoară în regim online;
- ❑ activitățile în regim online vor respecta întocmai orarul procesului de învățământ stabilit pentru semestrul al II-lea al anului universitar 2019-2020;

¹https://gov.ro/fisiere/pagini_fisiere/HOT%C4%82R%C3%82RE_nr_9_din_10.03.2020_a_Grupului_de_suport_tehnico-%C8%99tiin%C8%9Bific_privind_gestionarea_bolilor_%C3%AEnalt_contagioase_pe_teritoriul_Rom%C3%A2niei_aprobat%C4%83_tacit_de_C.N.S.S.U._%C3%AEn_data_de_11.03.2020.pdf

²<https://www.uvt.ro/files/3ac1d3ea4c59cafddd9124275f4993c8c2c9e525/>

³<https://www.uvt.ro/files/56d6c3eed873620c4a0ea2e6bd3c2c9f385653c5/>

⁴<https://www.uvt.ro/files/eba18921004e093da113da0ae525c7e90c3735f8/>

- ❑ fiecare activitate organizată în regim online va respecta durata de timp specifică activității didactice respective, aceeași care ar fi fost realizată și în cazul organizării în regim față în față;
- ❑ pentru gestionarea procesului didactic a fost recomandată utilizarea fie a platformei de e-learning Moodle a UVT, fie a instrumentului Google Classroom;
- ❑ pentru derularea online a cursurilor, seminarelor și laboratoarelor a fost propusă organizarea de videoconferințe în conformitate cu orarul obișnuit pentru fiecare program de studii, utilizând aplicația [Google Meet](#);
- ❑ s-a recomandat comunicarea cu studenții prin intermediul adreselor de e-mail instituțional, prin utilizarea grupurilor de e-mail create pentru fiecare an și program de studii în parte, accesibile la următorul link: <https://lists.uvt.ro/>.

În sprijinul cadrelor didactice și al studenților au fost puse la dispoziție următoarele resurse:

a) adresa de e-mail support.elearning@e-uvt.ro și b) tutoriale și ghiduri accesibile pe platforma <https://resurse.e-uvt.ro> și pe site-ul Departamentul de Educație Continuă, Învățământ la Distanță și Frecvență Redusă (DECIDFR). De asemenea, la începutul perioadei de desfășurare a activităților didactice în regim online, echipa de suport a organizat și un webinar pentru cadrele didactice UVT, cu scopul de prezentare a modului de utilizare a instrumentelor digitale propuse pentru a fi folosite în derularea procesului educațional. Totodată, procesul a fost monitorizat permanent prin colectare de feedback de la studenți de către Organizația Studenților din Universitatea de Vest din Timișoara (OSUT) și Departamentul de Management al Calității (DMC). Feedback-urile colectate de la studenți au fost transmise săptămânal decanilor și directorului DPPD.

2. Metodologia studiului

În contextul celor de mai sus, Centrul de Dezvoltare Academică al UVT a realizat designul unui studiu menit să identifice practicile de educație la distanță utilizate de către cadrele didactice din UVT, precum și sprijinul de care acestea ar avea nevoie pentru continuarea activității în condiții favorabile. Chestionatul studiului (Anexa 1) a fost distribuit către comunitatea UVT prin intermediul adreselor de e-mail instituțional în perioada 30 martie - 9 aprilie 2020. Cei 29 de itemi (majoritatea cu mai mulți subitemi) ai chestionarului au fost gestionați online cu ajutorul aplicației QuestionPro. Preambulul chestionarului a prezentat respondenților scopul studiului și caracterul anonim al răspunsurilor. Instrumentul utilizat a fost compus din 3 itemi deschiși și mai mulți itemi cu răspunsuri la alegere, structurați pe 7 categorii: a) caracteristici ale respondenților, b) suportul instituțional al UVT, c) nevoi ale cadrelor didactice, d) abordări didactice, e) informare și documentare, f) percepții ale cadrelor didactice față de studenții UVT în contextul educației online și g) potențialul de transferabilitate al acumulărilor din această perioadă. Prin acești itemi s-a vizat adoptarea unui design de cercetare mixt, combinând abordarea calitativă cu cea cantitativă. Totodată, în secțiunea g a fost inserat un chestionar fundamentat pe *Modelul de Acceptare al Tehnologiei* propus de Fred D. Davis (Davis, 1989). În cele ce urmează prezentăm datele studiului pentru fiecare dintre aceste 7 capitole.

3. Caracteristici ale grupului de respondenți - cadre didactice din UVT

În redactarea prezentului raport, denumirile facultăților din cadrul UVT și cea a Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic vor fi utilizate în formă abreviată, după cum urmează:

- Facultatea de Arte și Design (FAD);
- Facultatea de Chimie, Biologie, Geografie (CBG);
- Facultatea de Drept (FD);

- Facultatea de Economie și de Administrare a Afacerilor (FEAA);
- Facultatea de Educație Fizică și Sport (EFS);
- Facultatea de Fizică (FF);
- Facultatea de Litere, Istorie și Teologie (LIT);
- Facultatea de Matematică și Informatică (FMI);
- Facultatea de Muzică și Teatru (FMT);
- Facultatea de Sociologie și Psihologie (FSP);
- Facultatea de Științe Politice, Filosofie și Științe ale Comunicării (PFC);
- Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic (DPPD).

Dintre cele 680 de cadre didactice titulare ale UVT, au răspuns întrebărilor din chestionar 352 (51,76%). Detaliile caracteristicilor grupului de respondenți sunt prezentate în tabelele de mai jos din această secțiune a raportului. Se poate observa că, exceptând Facultatea de Drept, în cazul tuturor celorlalte facultăți ale UVT și al DPPD, procentul de respondenți depășește 34% din numărul total al titularilor structurii academice respective, ajungându-se la un procent de peste 70% în cazul FAD și DPPD.

Tabelul 1. Caracteristicile respondenților

Caracteristica	UVT	FAD	CBG	FEAA	EFS	FF	LIT	FMT	FSP	PFC	DPPD	FMI	FD
Genul													
Feminin	203 (57.67%)	22 (56.4%)	20 (58.8%)	29 (64.4%)	9 (50%)	3 (15.8%)	36 (69.2%)	19 (59.4%)	31 (68.9%)	11 (42.3%)	12 (80%)	9 (42.9%)	2 (33.3%)
Masculin	149 (42.32%)	17 (43.6%)	14 (41.2%)	16 (35.6%)	9 (50%)	16 (84.2%)	16 (30.8%)	13 (40.6%)	14 (31.1%)	15 (57.7%)	3 (20%)	12 (57.1%)	4 (66.7%)
Vechimea la catedră													
<5 ani	36 (10.81%)	5 (12.8%)	3 (8.8%)	0 (0%)	5 (27.8%)	1 (5.3%)	3 (5.8%)	9 (28.1%)	5 (11.1%)	2 (7.7%)	0 (0%)	3 (14.3%)	1 (16.7%)
6-10 ani	27 (8.10%)	6 (15.4%)	1 (2.9%)	3 (6.7%)	1 (5.6%)	1 (5.3%)	3 (5.8%)	9 (28.1%)	1 (2.2%)	2 (7.7%)	0 (0%)	1 (4.8%)	0 (0%)
11-20 ani	132 (39.63%)	14 (35.9%)	12 (35.3%)	21 (46.7%)	5 (27.8%)	3 (15.8%)	23 (44.2%)	5 (15.6%)	21 (46.7%)	13 (50%)	7 (46.7%)	10 (47.6%)	1 (16.7%)
21-30 ani	114 (34.23%)	12 (30.8%)	15 (44.1%)	16 (35.6%)	7 (38.9%)	11 (57.9%)	18 (34.6%)	8 (25%)	18 (40%)	7 (26.9%)	8 (53.3%)	2 (9.5%)	3 (50%)
>30 ani	24 (7.20%)	2 (5.1%)	3 (8.8%)	5 (11.1%)	0 (0%)	3 (15.8%)	5 (9.6%)	1 (3.1%)	0 (0%)	2 (7.7%)	0 (0%)	5 (23.8%)	1 (16.7%)
Total respondenți	352 (51,76%)	39 (70,91%)	34 (68%)	45 (34,88%)	18 (58,6%)	19 (67,86%)	52 (52%)	32 (65,31%)	45 (60%)	26 (59,09%)	15 (75%)	21 (34,43%)	6 (15,79%)
Total titulari	680	55	50	129	31	28	100	49	75	44	20	61	38

Tabelul 1. Caracteristicile respondenților (continuare)

Caracteristica	UVT	FAD	CBG	FEAA	EFS	FF	LIT	FMT	FSP	PFC	DPPD	FMI	FD
Anul de studii la care predați cu preponderență în acest semestru													
Licență anul I	109 (31.41%)	7 (17.9%)	12 (35.3%)	15 (33.3%)	6 (33.3%)	3 (15.8%)	21 (40.4%)	7 (21.9%)	13 (28.9%)	9 (34.6%)	4 (26.7%)	11 (52.4%)	1 (16.7%)
Licență anul II	70 (20.17%)	9 (23.1%)	8 (23.5%)	11 (24.4%)	4 (22.2%)	2 (10.5%)	5 (9.6%)	2 (6.3%)	11 (24.4%)	8 (30.8%)	3 (20%)	3 (14.3%)	4 (66.7%)
Licență anul III	90 (25.93%)	10 (25.6%)	8 (23.5%)	7 (15.6%)	5 (27.8%)	5 (26.3%)	16 (30.8%)	9 (28.1%)	15 (33.3%)	5 (19.2%)	7 (46.7%)	3 (14.3%)	0 (0%)
Licență anul IV	4 (1.15%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (1.9%)	2 (6.3%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (16.7%)
Master anul I	49 (14.12%)	6 (15.4%)	3 (8.8%)	9 (20%)	1 (5.6%)	9 (47.4%)	3 (5.8%)	5 (15.6%)	5 (11.1%)	3 (11.5%)	1 (6.7%)	4 (19%)	0 (0%)
Master anul II	25 (7.20%)	6 (15.4%)	2 (5.9%)	2 (4.4%)	1 (5.6%)	0 (0%)	5 (9.6%)	7 (21.9%)	1 (2.2%)	1 (3.8%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
Doctorat	5 (1.44%)	1 (2.6%)	1 (2.9%)	1 (2.2%)	1 (5.6%)	0 (0%)	1 (1.9%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
Total	352	39	34	45	18	19	52	32	45	26	15	21	6

Tabelul 1. Caracteristicile respondenților (continuare)

Caracteristica	UVT	FAD	CBG	FEAA	EFS	FF	LIT	FMT	FSP	PFC	DPPD	FMI	FD
Nivel de utilizare a calculatorului/competențe TIC													
începător	7 (2.28%)	1 (2.6%)	1 (2.9%)	0 (0%)	1 (5.6%)	0 (0%)	2 (3.8%)	2 (6.3%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
mediu	142 (46.25%)	18 (46.2%)	17 (50%)	17 (37.8%)	7 (38.9%)	3 (15.8%)	31 (59.6%)	14 (43.8%)	25 (55.6%)	12 (46.2%)	10 (66.7%)	3 (14.3%)	2 (33.3%)
avansat	125 (40.71%)	16 (41%)	16 (47.1%)	26 (57.8%)	9 (50%)	12 (63.2%)	17 (32.7%)	14 (43.8%)	17 (37.8%)	11 (42.3%)	3 (20%)	6 (28.6%)	4 (66.7%)
programator	20 (6.51%)	1 (2.6%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	3 (15.8%)	1 (1.9%)	0 (0%)	1 (2.2%)	1 (3.8%)	1 (6.7%)	12 (57.1%)	0 (0%)
nu pot aprecia	13 (4.23%)	3 (7.7%)	0 (0%)	2 (4.4%)	1 (5.6%)	1 (5.3%)	1 (1.9%)	2 (6.3%)	2 (4.4%)	2 (7.7%)	1 (6.7%)	0 (0%)	0 (0%)
Participare la curs/sesiune de formare privind educația la distanță													
Da	182 (51.70%)	14 (35.9%)	18 (52.9%)	26 (57.8%)	12 (66.7%)	8 (42.1%)	29 (55.8%)	7 (21.9%)	29 (64.4%)	15 (57.7%)	13 (86.7%)	10 (47.6%)	1 (16.7%)
NU	170 (48.29%)	25 (64.1%)	16 (47.1%)	19 (42.2%)	6 (33.3%)	11 (57.9%)	23 (44.2%)	25 (78.1%)	16 (35.6%)	11 (42.3%)	2 (13.3%)	11 (52.4%)	5 (83.3%)
Total	352	39	34	45	18	19	52	32	45	26	15	21	6

Nivelul competențelor de utilizare a TIC (tehnologia informației și a comunicațiilor) este unul ridicat în cadrul comunității UVT. Doar 7 persoane se declară ca având un nivel de începători, iar 13 nu-și pot aprecia nivelul. În același timp, 332 de respondenți (93,47%) declară că au cel puțin competențe de nivel mediu. Din alt punct de vedere, peste jumătate dintre respondenți (51,7%) au participat anterior la sesiuni de formare privind educația la distanță. Încercările noastre de a analiza răspunsurile în funcție de diferitele caracteristici ale grupului de respondenți nu au relevat diferențe semnificative. În corpul central al raportului sunt prezentate datele de la nivelul UVT. Datele detaliate de la nivelul facultăților au fost incluse în anexe individuale și vor fi comunicate decanilor. În cazul Facultății de Drept nu se va realiza un raport deoarece numărul de răspunsuri (6) este total nerelevant statistic.

4. Percepția cadrelor didactice asupra suportului instituțional oferit de UVT

Percepția cadrelor didactice din UVT asupra eficienței ajutorului instituțional oferit de către departamentele administrative și de suport și/sau de către echipa de sprijin constituită special pentru această perioadă a fost analizată prin adresarea unui set de 6 itemi cu răspunsuri la alegere. La conturarea cadrului acestui subiect a contribuit și unul dintre cei trei itemi cu răspuns deschis (Q1. *Vă rugăm să vă exprimați liber opinia despre modul de desfășurare a procesului de învățământ ...*).

Q5. În această perioadă de suspendare a cursurilor față-în-față, ați primit suport și îndrumare predominant de la: [răspuns unic]

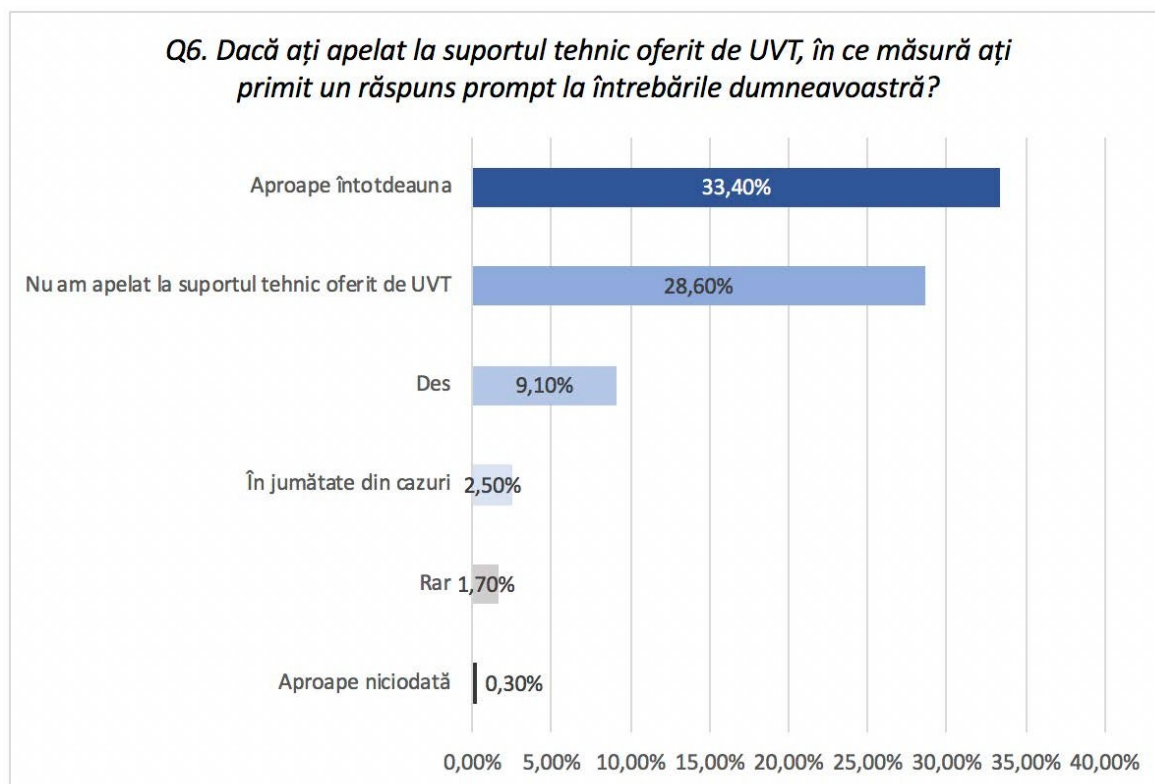
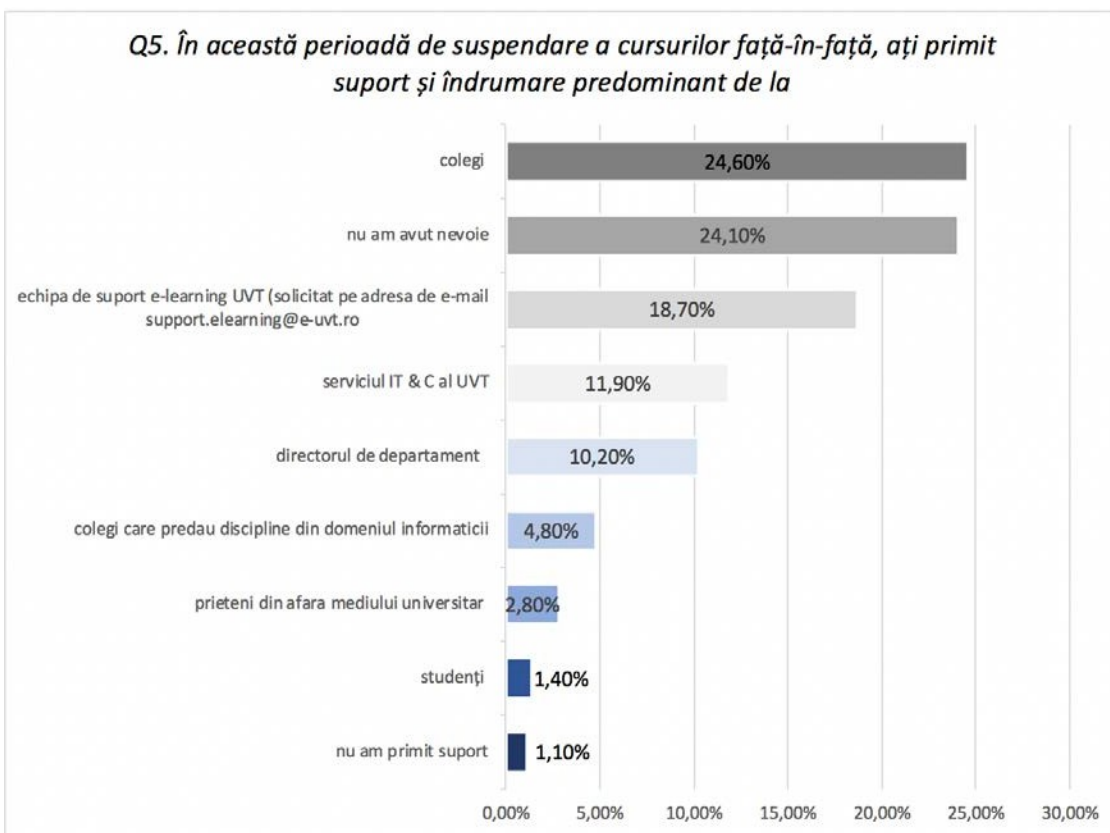
Q6. Dacă ați apelat la suportul tehnic oferit de UVT, în ce măsură ați primit un răspuns prompt la întrebările dumneavoastră?

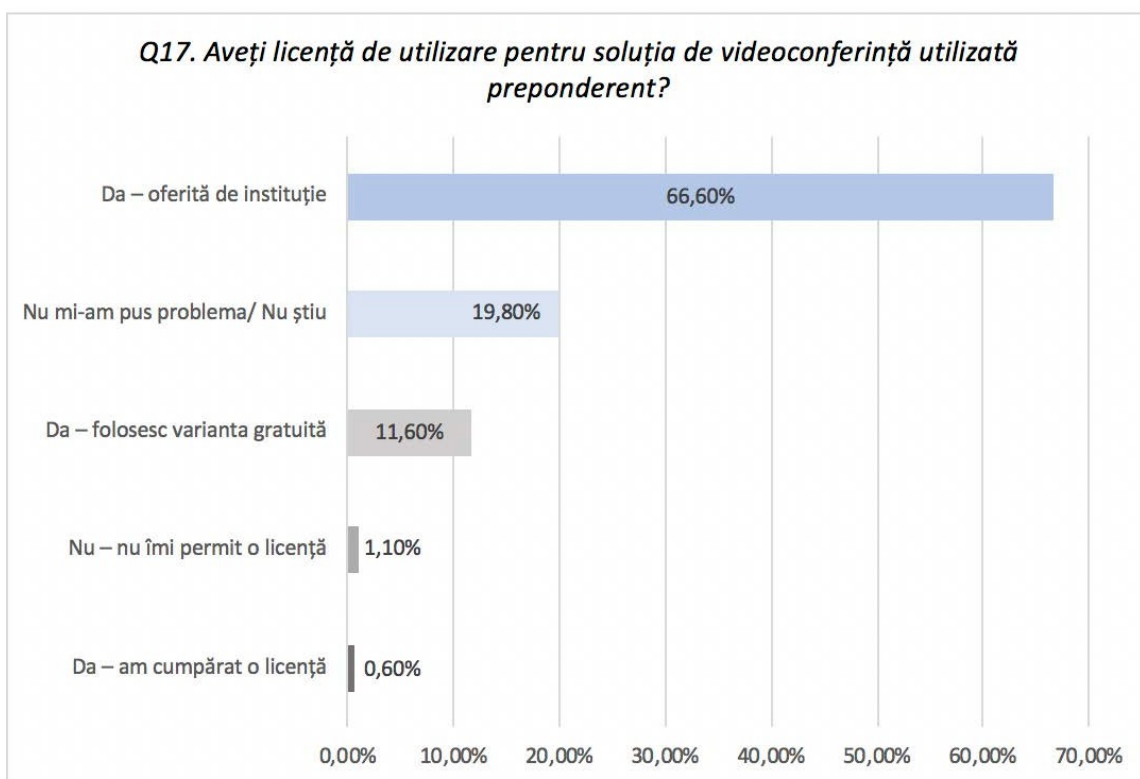
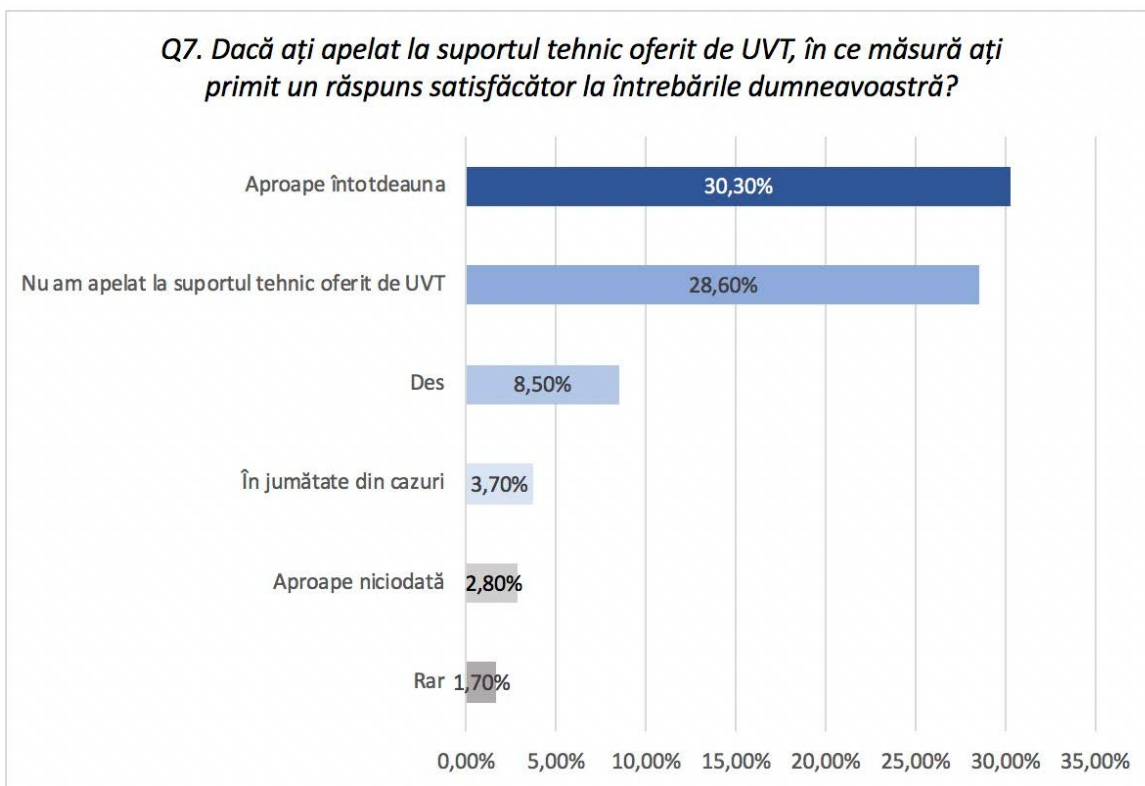
Q7. Dacă ați apelat la suportul tehnic oferit de UVT, în ce măsură ați primit un răspuns satisfăcător la întrebările dumneavoastră?

Q8. Pentru proiectarea și organizarea cursurilor/seminarelor la distanță, v-au fost de ajutor:

Q17. Aveți licență de utilizare pentru soluția de videoconferință utilizată preponderent?

Q22. Computerul pe care lucrați (cel mai mult) în această perioadă este:

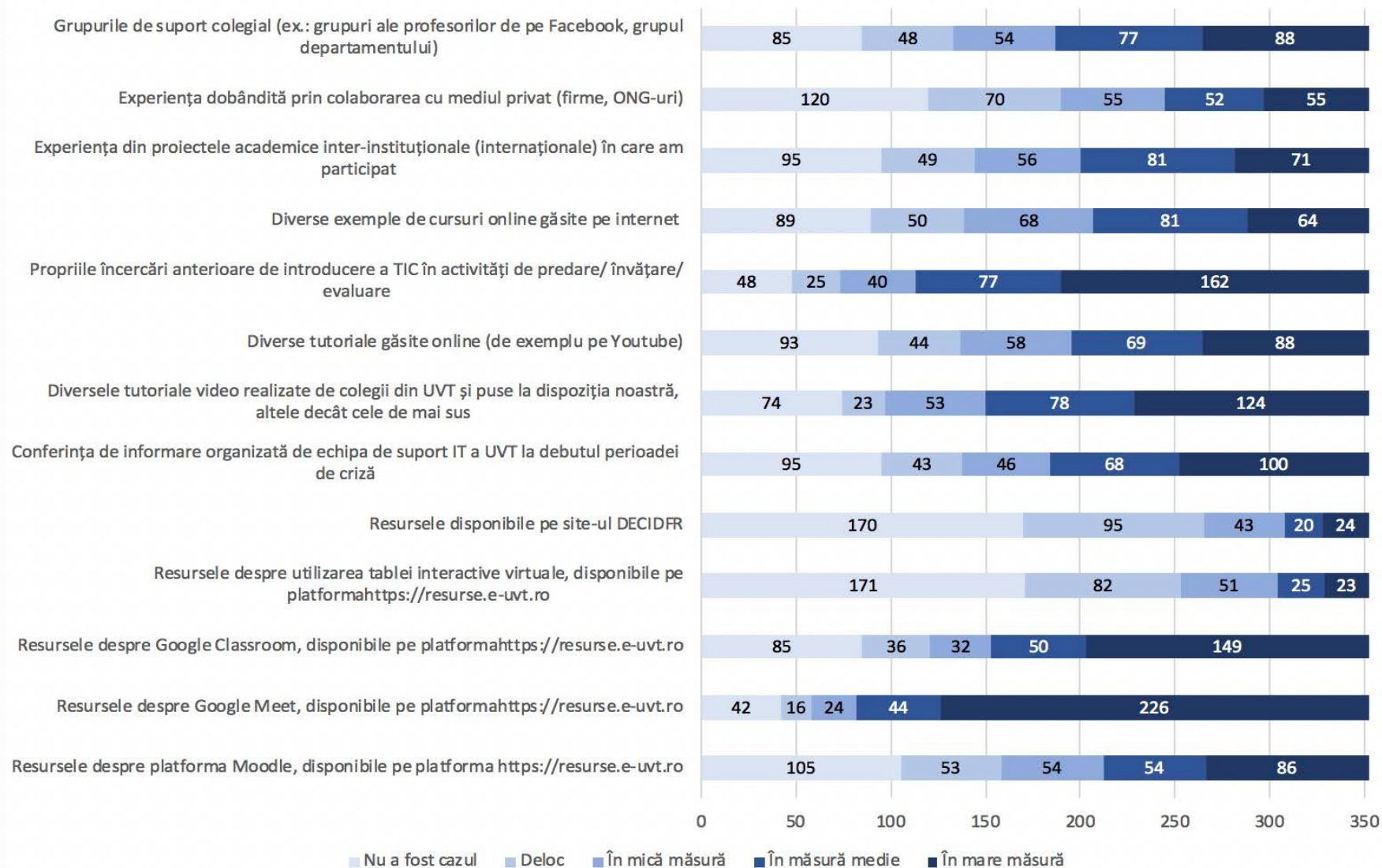

Q22. Calculatorul/laptopul pe care lucrați (cel mai mult) în această perioadă este

Calculatorul utilizat este	UVT	FAD	CBG	FEAA	EFS	FF	LIT	FMT	FSP	PFC	DPPD	FMI	FD
personal	122 (34.65%)	19 (48.7%)	11 (32.4%)	12 (26.7%)	3 (16.7%)	8 (42.1%)	14 (26.9%)	21 (65.6%)	17 (37.8%)	6 (23.1%)	1 (6.7%)	6 (28.6%)	4 (66.7%)
achiziționat/ oferit de facultate/ universitate	229 (65.05%)	20 (51.3%)	23 (67.6%)	33 (73.3%)	15 (83.3%)	11 (57.9%)	38 (73.1%)	11 (34.4%)	27 (60%)	20 (76.9%)	14 (93.3%)	15 (71.4%)	2 (33.3%)
achiziționat/ oferit de o firmă/ONG	1 (0.28%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (2.2%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
Total	352	39	34	45	18	19	52	32	45	26	15	21	6

Aproximativ 28% dintre respondenți (101 cadre didactice) nu au avut nevoie sau nu au apelat la suportul instituțional. În cazul celor care au apelat la suportul instrucțional, regăsim aprecieri foarte pozitive, majoritatea covârșitoare percepend suportul primit ca fiind unul prompt și satisfăcător. De remarcat, totuși, faptul că un procent semnificativ dintre respondenți (24,6%) declară că au primit preponderent suport de la alți colegi. Totodată, de remarcat este faptul că 41 de cadre didactice (11,6%) au folosit pentru derularea videoconferințelor cu studenții diverse softuri cu licențe gratuite, și nu cele puse la dispoziție de către UVT.

Q8. Pentru proiectarea și organizarea cursurilor/seminarelor la distanță, v-au fost de ajutor

Se pare că, pentru suportul tehnic (Figura Q8), cele mai utile resurse au fost cele disponibile pe platforma <https://resurse.e-uvt.ro>, în special tutorialele care au prezentat utilizarea Google Meet și Google Classroom. Totodată, cadrele didactice au făcut apel și la alte tutoriale video realizate de către colegi; de asemenea, s-au bazat foarte mult și pe încercările personale anterioare de a introduce TIC în activitățile didactice. Aproximativ 28% dintre respondenți au apreciat videoconferința din data de 12 martie, organizată de grupul de suport al UVT, ca fiind în mare măsură utilă.

Trendurile relevate de întrebările cu răspuns la alegere sunt confirmate și de analiza itemului care solicita răspunsuri deschise. Astfel, între acestea, găsim frecvent afirmații de genul:

„UVT s-a mobilizat, demarat și organizat în mod excepțional activitatea de predare prin intermediul instrumentelor online. De asemenea, remarc suportul continuu deosebit de util.”

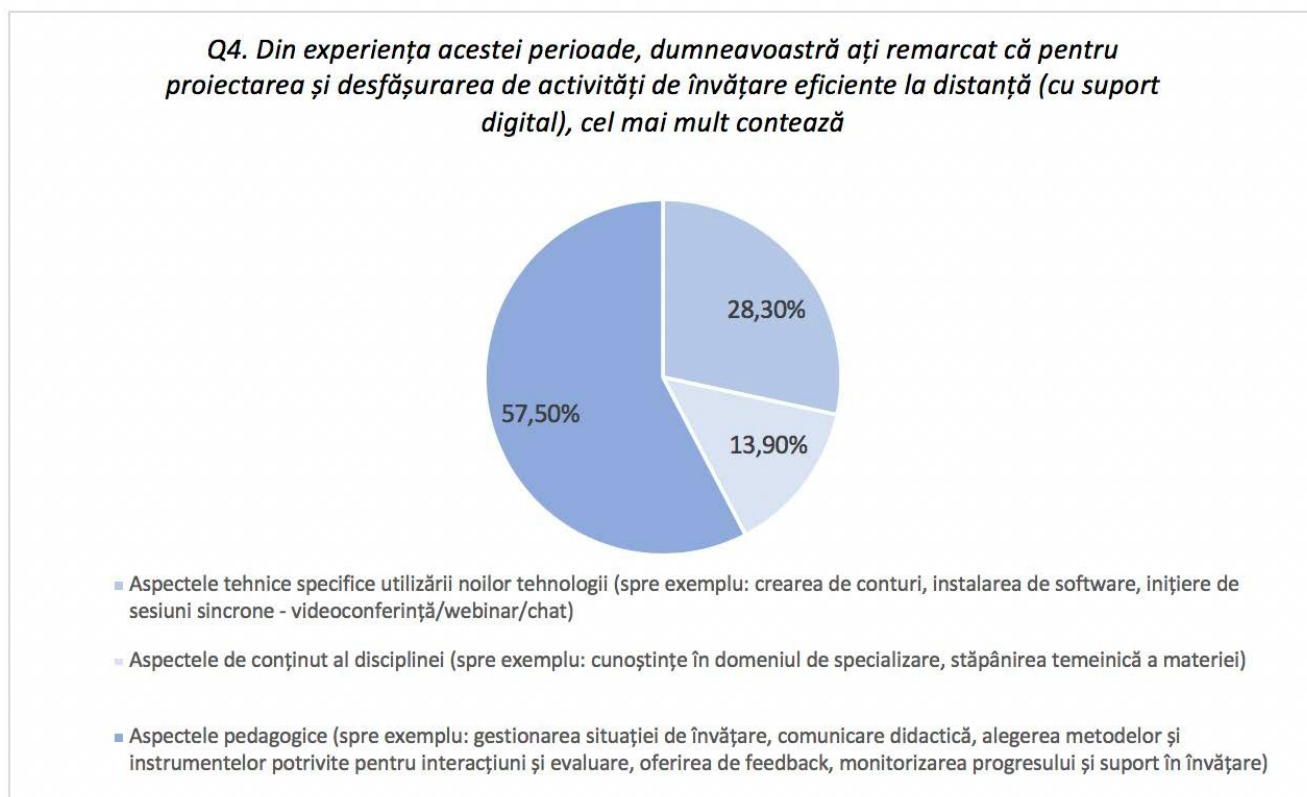
sau

„Am resimțit însă pozitiv mesajele suport ale colegilor de la IT, ca de pildă cele conținând ghiduri de utilizare a platformelor de învățare.”

Răspunsurile deschise au concretizat mai multe nevoi specifice și au explicat unele opțiuni adoptate de către cadrele didactice. Fiecare dintre acest aspecte vor fi prezentate în capitolele următoare ale raportului, în funcție de încadrarea răspunsului într-o anumită temă.

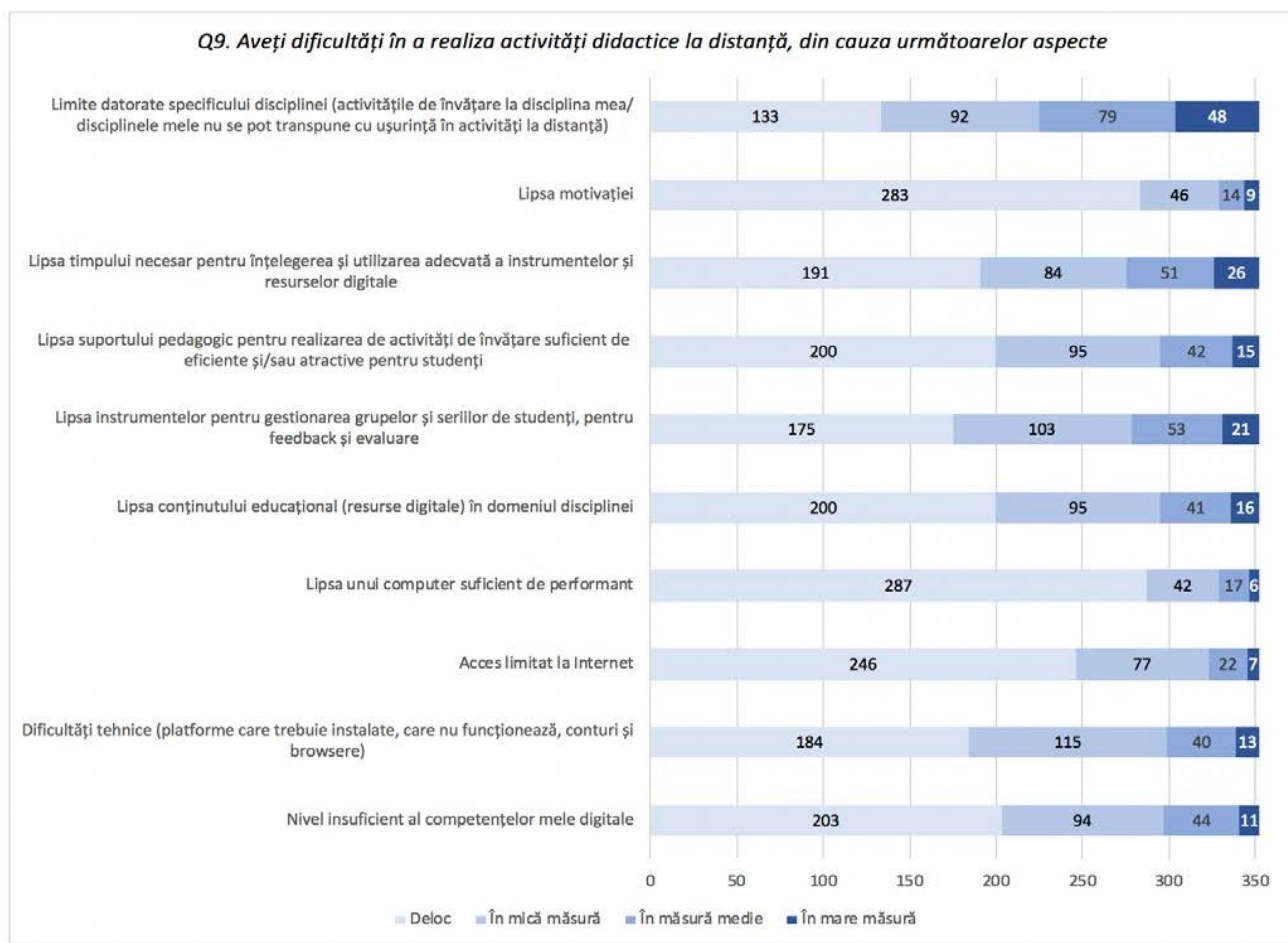
5. Nevoi ale cadrelor didactice

Nevoile resimțite în această perioadă de cadrele didactice au fost analizate prin intermediul a trei întrebări cu răspunsuri la alegere (Q4. *Din experiența acestei perioade, dumneavoastră ați remarcat că pentru proiectarea și desfășurarea de activități de învățare eficiente la distanță (cu suport digital), cel mai mult contează, Q9. Aveți dificultăți în a realiza activități didactice la distanță, din cauza următoarelor aspecte și Q11. În ce măsură următoarele afirmații sunt valabile pentru dumneavoastră și pentru studenții dumneavoastră, în contextul actual al susținerii cursurilor și seminarelor la distanță?* - doar parțial) și una cu răspuns deschis (Q1. *Vă rugăm să vă exprimați liber opinia despre modul de desfășurare a procesului de învățământ din UVT din această perioada ..*).

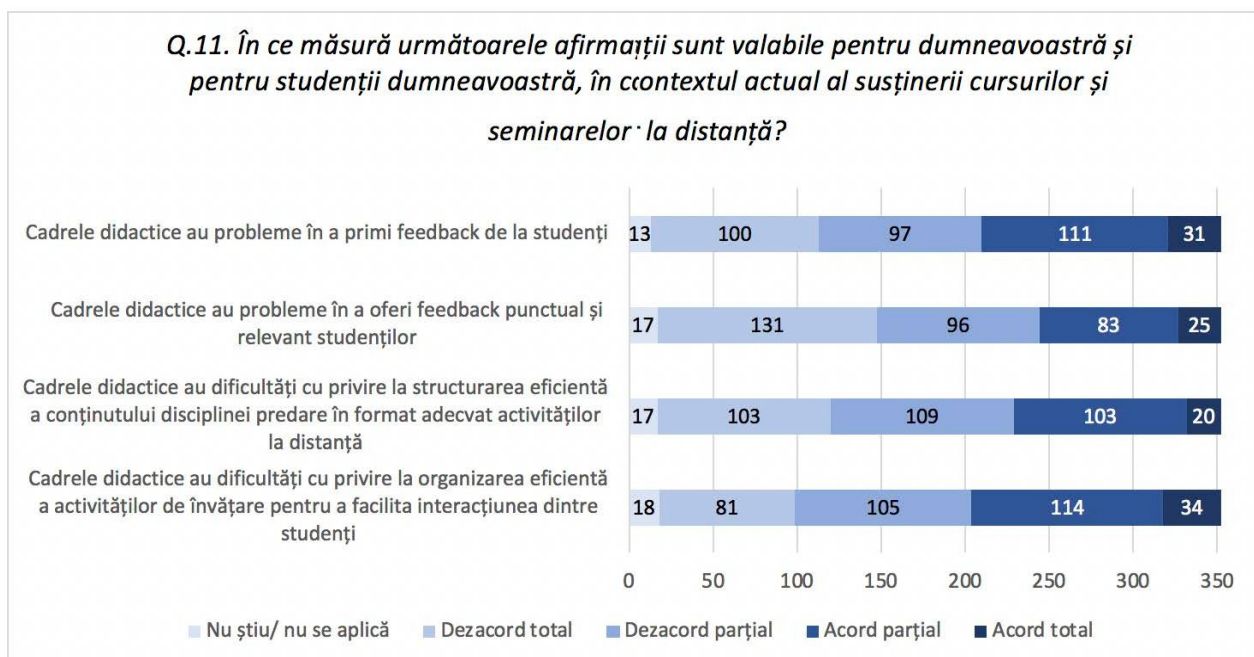
Peste jumătate dintre respondenți apreciază că au resimțit mai de grabă nevoia de suport pentru aspectele pedagogice ale adaptării demersului didactic la specificul educației la distanță

(Figura Q4). În acest sens, între răspunsurile deschise, afirmații de genul „aspectele pedagogice online sunt mult diferite de situația 'față în față', pur și simplu pentru că manifestările personalității oamenilor sunt diferite în fața calculatorului, sub protecția unui semi-anonimat” au fost întâlnite relative frecvent. Complementar, chestionarul a avansat 10 posibile cauze ale dificultăților resimțite de cadrele didactice din UVT în contextul desfășurării de activități specifice educației la distanță. Analiza acestora (Figura Q9) ne arată, totuși, un nivel de intensitate scăzut, variind între o medie de 1,27, cu o abatere standard (AS) de 0,63 pentru *lipsa unui computer suficient de performant* și 2,12 (AS = 1,06) pentru *limite datorate specificului disciplinei*, pe o scală unde minimul a avut valoarea 1, iar maximul valoarea 4.

Deși majoritatea cadrelor didactice din UVT au resimțit nevoia de suport pedagogic (Q4), în același timp, nu au resimțit lipsa acestui suport ca pe un impediment major în realizarea activităților didactice ($M = 1,64$; $AS = 853$), (Q9). Cele mai intense impedimente au fost *nivelul insuficient al competențelor digitale* ($M = 2,12$; $AS = 1,05$) și *lipsa conținutului educațional digital specific disciplinei* ($M = 1,77$; $AS = 0,92$), și acestea însă cu un nivel de intensitate mic, dar, e drept, cu variații interindividuale mari (Figura Q9).

Imaginea de mai sus se completează în momentul în care analizăm dificultățile explicite avansate în acest sens de către cadrele didactice. Astfel, toți cei patru itemi (Figura Q11) adresați pentru colectarea dificultăților cadrelor didactice prezintă nivel mediu de intensitate. Între aceștia, *facilitarea interacțiunii cu studenții* ($M = 2,44$; $AS = 1,1$) și *colectarea de feedback de la aceștia* ($M = 2,32$; $AS = 1,089$) par a fi cele mai resimțite nevoi ale respondenților. În acest context, în câteva cazuri, este avansată ideea unei atitudini proactive mai mari din partea structurilor suport ale UVT care trebuiau „*să vină cu explicații și ghiduri/tutoriale necesare tuturor. Acestea nu trebuie să ne parvină din datele colectate de ici-colo, ci încă înainte de a începe. Eventual tipsuri cu așa da, așa nu / ambele sunt utile și de la fiecare se poate învăța*”.

Față de cele amintite mai sus, întâlnim dificultăți specifice, în cazul facultăților cu profil vocațional, legate de procurarea de materiale didactice („*dificultatea (re)procurării materialelor necesare pentru lucru în aceste condiții este o problemă importantă pe care încercăm să o soluționăm prin adaptarea cerințelor la posibilitățile mai restrânse*”) sau de adecvarea platformelor utilizate la contextul vocațional specific („*Deoarece eu predau un instrument muzical, [...], pentru noi cea mai mare prioritate este reprezentată de sunet. [...] Pentru a vă putea face o imagine asupra acestui aspect, voi nota calitatea sunetului, cu note de la 1-10: Hangouts (4), Zoom (4,5), Skype (5,5) și WhatsApp (6,5). Faptul că noi suntem obligați să folosim Hangouts pentru orele individuale ne îngreunează munca în mod vizibil, făcând-o pe alocuri imposibilă.*”).

Sentimentul de „dublare” a efortului depus de către cadrele didactice pentru pregătirea activităților didactice este unul aproape generalizat, fiind frecvente afirmațiile de genul: „*Volumul de muncă probabil s-a dublat sau triplat pentru cadrele didactice*” sau „*Nu mi-a fost ușor ca dintr-odată, să folosesc în prima săptămână atât platforma e-learning, cât și Google Classroom și Google Meet, precum și comunicarea pe e-mail cu toți studenții*”.

6. Particularități ale procesului didactic din UVT abordat online

Capitolul central al studiului a vizat identificarea practicilor didactice concrete pe care le-au avut în vedere cadrele didactice în această perioadă în care procesul instructiv - educativ s-a derulat online. În acest sens, au fost formulate 6 întrebări cu răspunsuri la alegere și două cu răspunsuri deschise.

Q2. În această perioadă, cu siguranță ați adus inovări în practica dumneavoastră didactică. Vă rugăm să împărtășiți cu noi una, două sau mai multe dintre aceste noi abordări pe care le-ați adoptat în orele de curs. [răspuns deschis]

Q3. În această perioadă, cu siguranță ați adus inovări în practica dumneavoastră didactică. Vă rugăm să împărtășiți cu noi una, două sau mai multe dintre aceste noi abordări pe care le-ați adoptat în orele de seminar/laborator, pentru a menține caracterul aplicativ și interactiv al acestui tip de activitate didactică universitară (seminar/laborator). [răspuns deschis]

Q11. În ce măsură următoarele afirmații sunt valabile pentru dumneavoastră și pentru studenții dumneavoastră, în contextul actual al susținerii cursurilor și seminarelor la distanță?

Q13. Ce anume din activitatea didactică uzuală (față-în-față) considerați că nu s-a putut face online/la distanță, având astfel un impact negativ asupra formării? [răspuns multiplu]

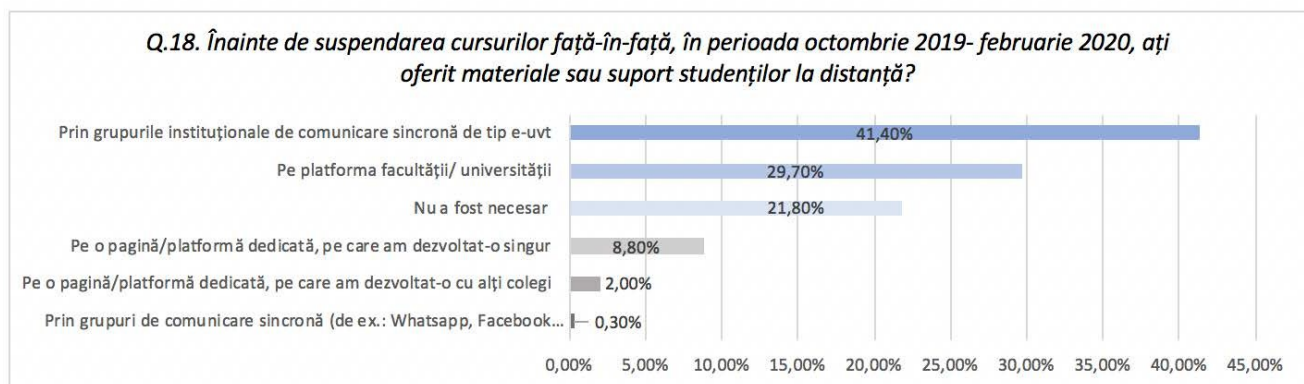
Q14. În această perioadă, pentru a susține activitățile de învățare la distanță cu studenții, utilizați:

Q15. Pentru managementul seriilor/grupelor și al activităților de învățare, utilizați cel mai mult platforma de e-learning: [răspuns unic]

Q16. Pentru videoconferințe, cel mai mult ați utilizat: [răspuns unic]

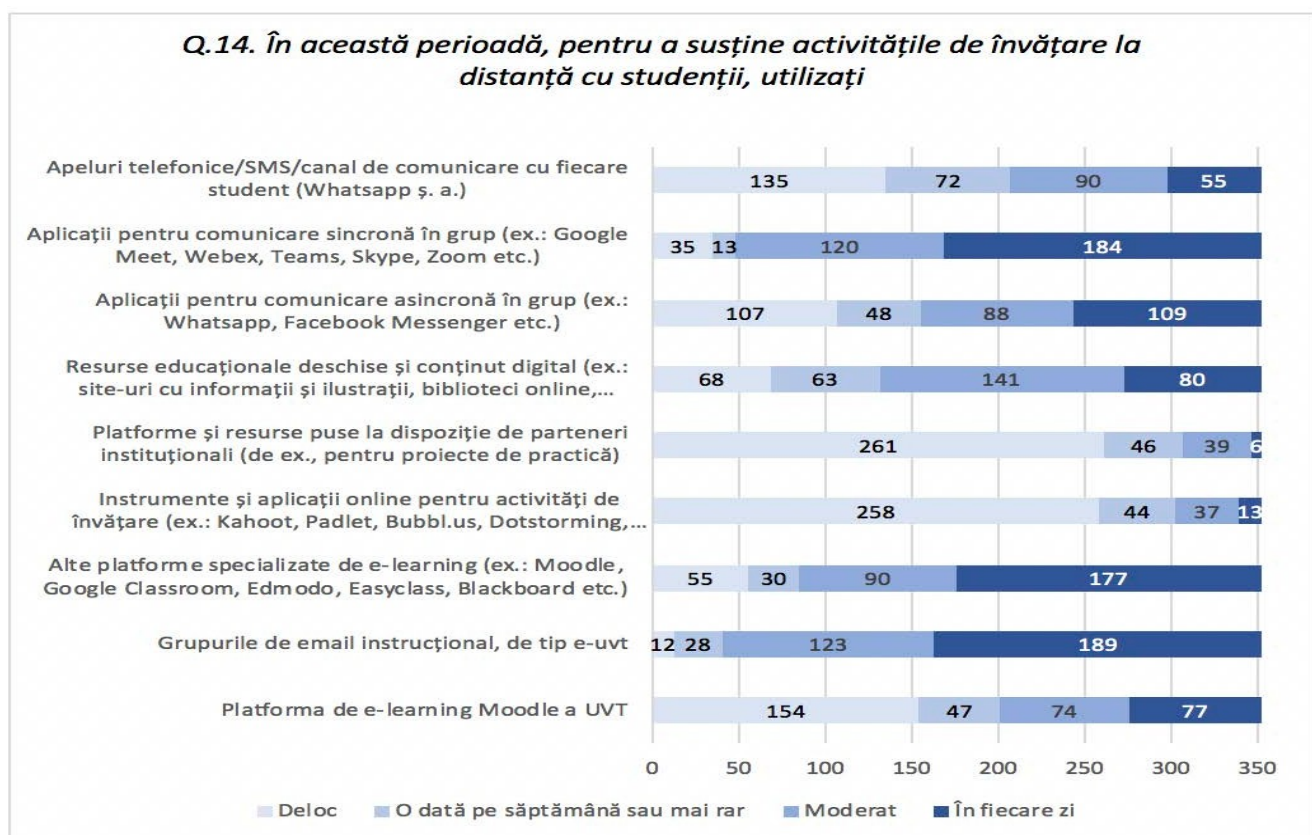
Q18. Înainte de suspendarea cursurilor față-în-față, în perioada octombrie 2019 - februarie 2020, ați oferit materiale sau suport studenților la distanță? [răspuns multiplu]

Una dintre întrebările din această secțiune (Figura Q18) a făcut referire la posibila utilizare a unor practici asociate cu educația la distanță în perioada octombrie 2019 - februarie 2020, în perioada în care activitatea didactică universitară curentă s-a desfășurat în regim față în față. În acest context, mai mult de 1 din 5 respondenți (21,8%) nu utilizau niciun fel de practici ce ar putea fi asociate cu educația la distanță. În această perioadă, comunicarea la distanță cu studenții a fost preponderent realizată prin serviciile de e-mail (e-uvt), 41,4% dintre respondenți specificând această practică. Platforma de e-learning a UVT a fost utilizată de ceva mai puțin de o treime dintre respondenți (29,7%). Totodată, peste 10% dintre respondenți au pus la dispoziția studenților pagini web sau platforme didactice personale/private.

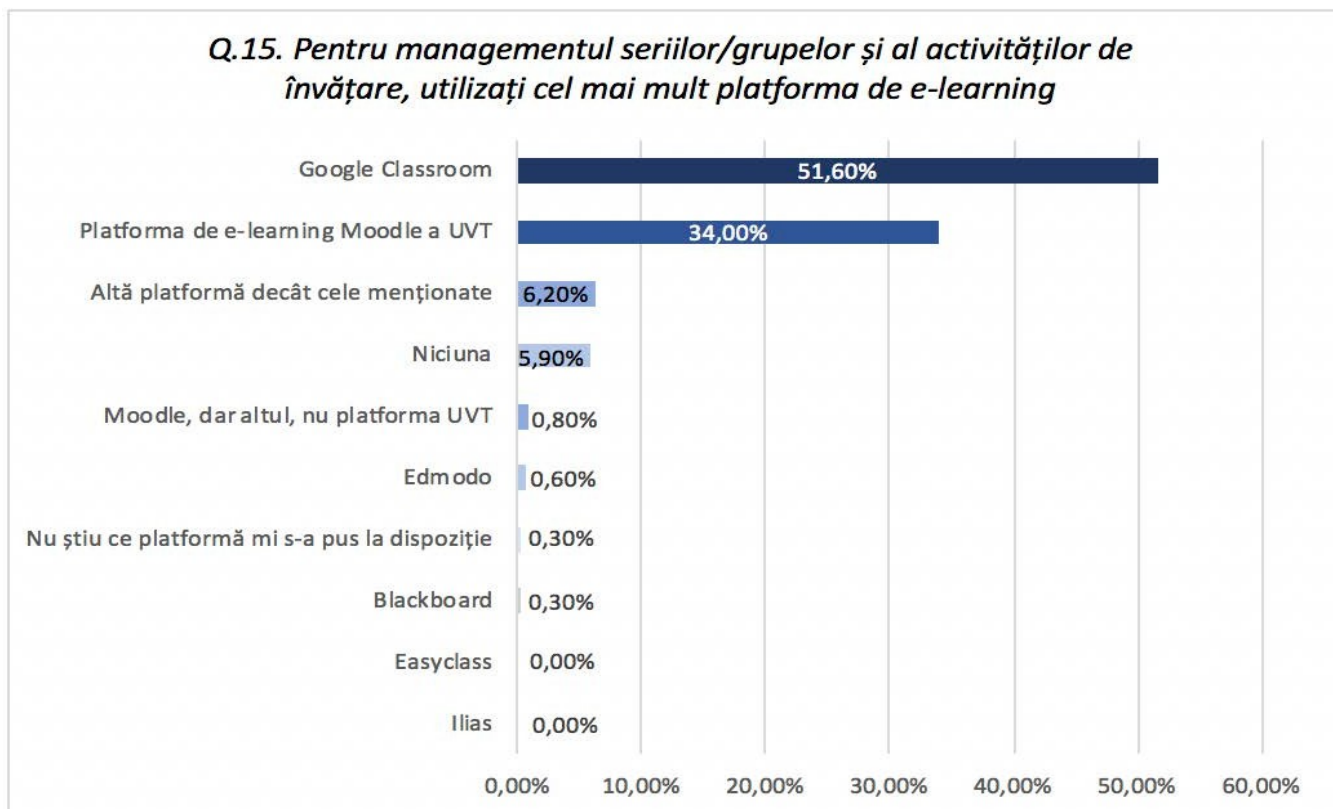
Analiza răspunsurilor la celelalte întrebări adresate în această secțiune, în funcție de practicile didactice utilizate de către respondenți anterior momentului suspendării cursurilor „față în față”, nu a relevat diferențe semnificate de adaptare la noile cerințe în funcție de tipologia practicilor utilizate anterior. Începând cu data de 12 martie, cadrele didactice din UVT au făcut apel la o gamă largă de soluții (Figura Q14 și Figura Q15), unele dintre acestea specifice educației la distanță (ex.: Moodle, Google Classroom etc.), dar și unele mai puțin specializate în acest sens (ex.: Whatsapp, Facebook Messenger etc.). Totuși, instrumentele specializate sunt cele utilizate cu preponderență. Pentru managementul grupului de studenți și al materialelor didactice, peste jumătate din respondenți utilizează Google Classroom (51,6%) și 34% platforma de e-learning a UVT. Interesant este faptul că 21 dintre respondenți nu utilizează nicio aplicație în acest sens, iar 3

declară că, deși folosesc Moodle, nu folosesc platforma de e-learning a UVT deși aceasta este o platformă de tip Moodle. Se pare că, în rândul cadrelor didactice din UVT, platforma de e-learning a UVT este mai puțin populară în comparație cu Google Classroom, pentru că este resimțită ca fiind mai rigidă și cronofagă: „Vechea platformă de e-learning este mult prea spartană și consumatoare de timp, așa că Google Classroom și Meet au devenit alegerea firească.”; „Moodle rămâne, din păcate, o platforma foarte neprietenoasă și cronofagă!” sau „Atât eu, cât și studenții ne-am acomodat mult mai bine cu Google Classroom, platformă mult mai prietenoasă, mai clară și mai ușor de folosit decât E-learning. Cu E-learning am întâmpinat dificultăți, studenții la fel, deoarece este anevoioasa, rigidă, seacă și ostilă comunicării”.

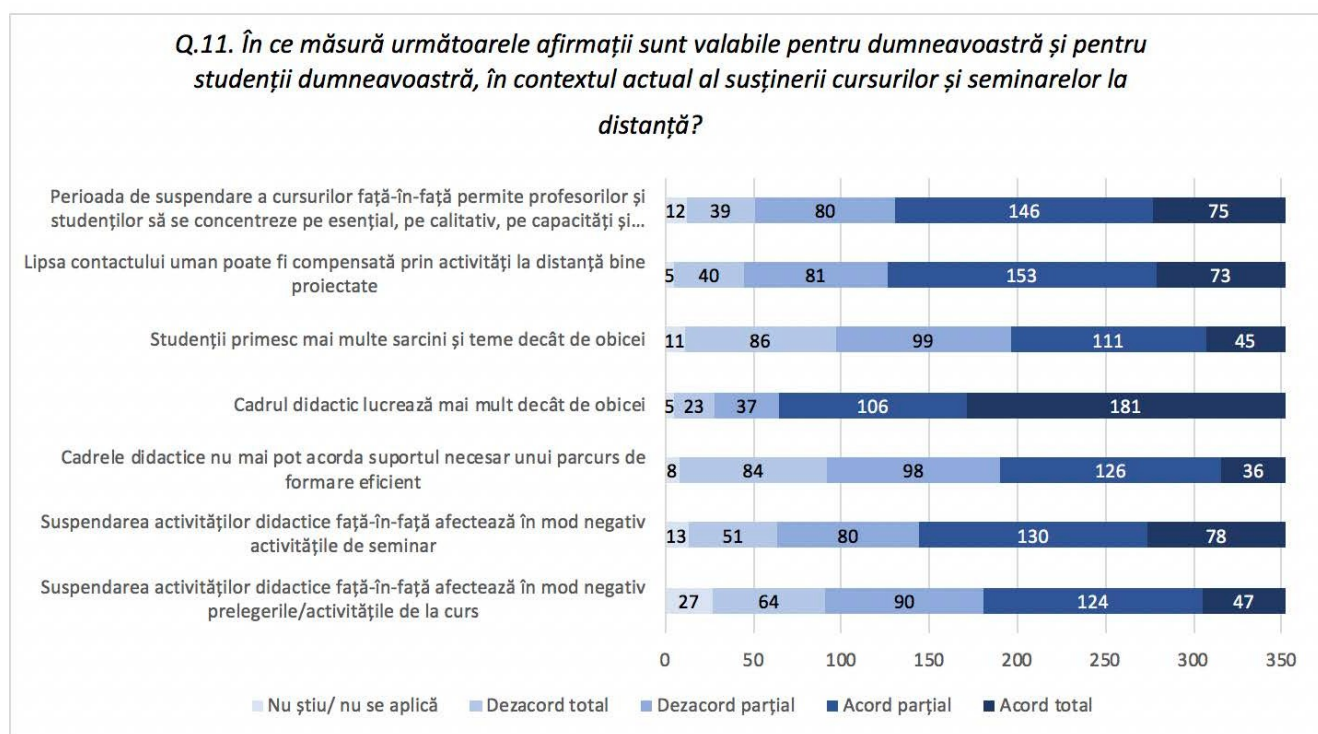
Pentru facilitarea interacțiunii în timp real cu studenții conform orarului UVT, sunt folosite Google Meet/Hangouts, BigBlueButton, Zoom, WhatsApp și Skype. Între acestea soluția Google Meet/Hangouts propusă de UVT este cea mai utilizată, 303 respondenți (86,1%) declarând utilizarea

curentă a acestei aplicații. Se pare, totuși, că, în cazul facultăților vocaționale, Google Meet nu reușește să satisfacă cerințele la un nivel optim: „este nevoie de o alta platformă, sau de îmbunătățirea platformei Meet așa încât să permită o activitate mai intensă și nu doar să se limiteze la modalitatea de conferință. Studenții la actorie au nevoie să se miște, să folosească diferite voci și intensități, să poată vorbi deodată și să se înțeleagă totodată”.

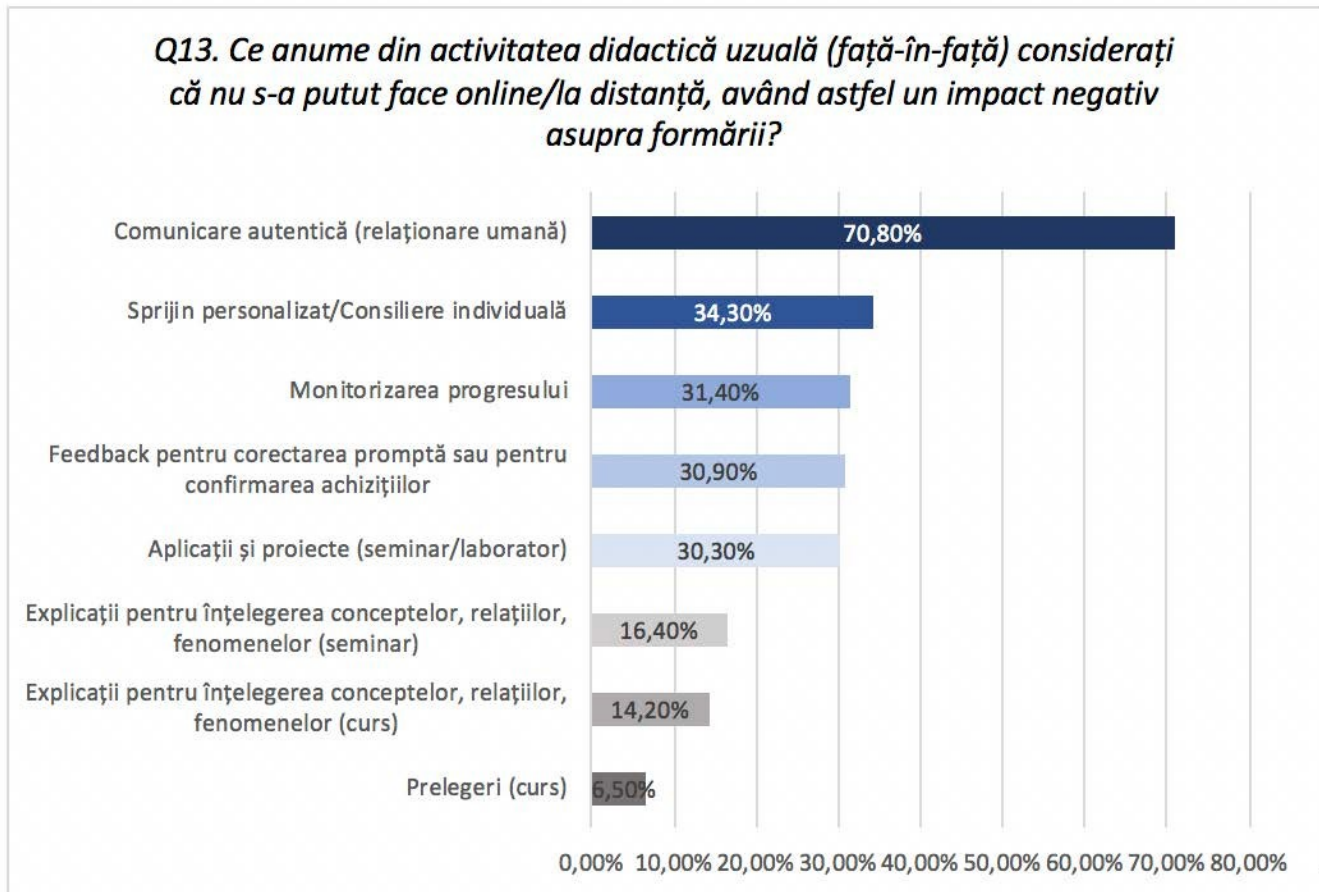
Chestionarul a încercat să surprindă (din diferite perspective) și percepția cadrelor didactice din UVT asupra eficienței procesului didactic desfășurat exclusiv în regimul educației la distanță (Figura Q11). Respondenții studiului resimt un volum de muncă mai mare ($M = 3,31$, $AS = .920$, minim = 1 și maxim = 4) în comparație cu perioada în care cursurile aveau loc „față în față”. Totodată, se pare că deși susțin, într-o măsură moderată ($M = 2,78$, $AS = .950$), că lipsa contactului direct cu studenții poate fi compensată prin activități de educație la distanță, în aceeași măsură consideră că activitățile de curs ($M = 2.67$; $AS = 1.147$) și de seminar ($M = 2.78$; $AS = 1.063$) sunt afectate într-o manieră negativă de suspendarea interacțiunilor „față în față”. Așa cum era probabil

de așteptat, într-o proporție foarte mare (70,8%), respondenții susțin că cea mai afectată a fost relația de comunicare autentică cu studenții. Totodată, aproximativ o treime dintre respondenți susțin, de asemenea, că acțiunile de consiliere individuală, feedback și monitorizare a progresului studenților sunt mai dificil de realizat, la un nivel calitativ optim, în contextul educației la distanță. În cazul necesarelor explicații (indiferent că sunt plasate în contextul activităților de curs ori de seminar), precum și în cazul prelegerilor clasice, procente relativ mici de respondenți declară că simt o degradare a acestor practici în contextul educației la distanță (între 6,5% și 16,4%).

Un obiectiv major al studiului nostru a fost acela de a colecta și disemina la nivelul comunității academice practicile didactice adoptate în UVT în această perioadă. În acest sens, ne-am asumat plasare întrebărilor deschise, menite să colecteze descrierile acestor practici, la începutul chestionarului. Chiar și așa, multe dintre răspunsurile la aceste întrebări au avut un caracter mult prea general pentru a ne permite să le diseminăm ca practici didactice concrete adoptate în UVT în această perioadă. Totuși, au fost prezentate numeroase idei interesante. În analiza noastră am încercat să grupăm aceste idei/activități în funcție de obiectivul vizat. Ca atare,

vom prezenta, în cele ce urmează, exemple de activități didactice utilizate în UVT în această perioadă, încadrate generic pe următoarele trei categorii: a) *stimularea interacțiunii cu studenții și a implicării acestora*, b) *stimularea retenției și a capacității de transfer* și c) *feedback și evaluare*.

Stimularea interacțiunii cu studenții și implicării acestora

„La fiecare capitol de curs, s-au postat pe platforma Moodle aplicațiile de rezolvat, întrebările de discuții și s-a lucrat pe sistem de videoconferință ZOOM, și s-a utilizat Tabla Interactivă JAMBOARD Google.”

„Comunicarea sincronă pe documente Google online - unde există opțiuni de inserare de comentarii, sugestii, chat, cu vizualizarea statisticilor de accesare (care utilizator a făcut intervenția, care utilizatori sunt online în fiecare moment etc.).”

„Atunci când încerc să-i fac pe studenți să descopere lucruri, în loc să îi pun să discute în perechi, cum făceam în clasă, înaintea discuțiilor de grup, acum creez Google doc-uri sau slide-uri colaborative la care studenții lucrează fie în grupuri, fie împreună cu întreaga clasă. Am folosit și Padlet pentru activități introductive (de ex. de tip brainstorming).”

„Brainstorming făcut prin Padlet - studenții postează anonim, apoi dau 'like' sau 'upvote/downvote' la postări, apoi se discută.”

„Studenții au de citit texte, apoi realizează în grupuri slide-uri pe o problematică prestabilită; fiecărui grup i se alocă o temă și un link pe Google Meet pe care grupul poate discuta separat de clasă; apoi discutăm în clasa rezultatele activității de grup, sau grupurile își dau feedback reciproc.”

„Deși disponibil doar în ZOOM, am găsit ca foarte interesantă împărțirea studenților pe grupuri mici în 'split rooms'. Lucrează foarte bine, seminarele și cursurile masterale fiind chiar îmbogățite față de varianta face-to-face.”

„[...] am abordat și o altă metodă de predare, înregistrări pe care tinerii trebuie să le facă și să le transmită maestrului lor. Se subînțelege, de la sine înțeles este că, un student nu poate trimite profesorului lui o înregistrare greșită, un text muzical redat cu greșeli. Deci, este bine venită aceasta abordare pentru ca înregistrările dese ale lucrărilor muzicale aduc un progres în evoluția lor interpretativă, ceea ce ne dorim cu toții.”

Stimularea retenției și a capacității de transfer

„Folosind de mai bine de 10 ani platforma e-learning Moodle ca metoda suplimentară de ajutor / sprijin pentru activitățile practice, am colectat pentru studenți animații, scheme, filme care să prezinte, chiar dacă uneori doar parțial, activitățile de laborator. Acestea ar fi foarte utile pentru studenții care ar face și laboratorul în mod practic, pentru că ar putea consolida sau completa ce au învățat / înțeles la laboratoare. În absența totală a activităților practice, aceste resurse sunt utile pentru înțelegerea teoretică a lucrărilor de laborator, dar nu am (încă) convingerea că sunt suficiente. Aștept să se termine criza, să mă întâlnesc cu studenții și să verific dacă vor putea lucra 'invers', adică întâi să vadă resursele online (animații, filme) și apoi să facă practic lucrările.”

„Am apelat la identificarea unor filmări disponibile online chiar pentru aspecte care altădată nu necesitau o astfel de ilustrare.”

„Am crescut numărul de ilustrări prin imagine (fotografii, reprezentări schematizate).”

„Înregistrarea cursului online și furnizarea către studenți a materialului înregistrat și a materialului scris (.PDF), încărcat pe platformă după fiecare curs.”

„Am fost mai atentă la conceperea prezentărilor, am încercat să folosesc cât mai multe exemple pentru ca prezentarea să nu fie monotona.”

„Cursurile sunt susținute prin Google Meet. În absența tablei de la clasă, demonstrațiile se realizează în Excel. Toate cursurile sunt înregistrate. La finalul fiecărei săptămâni, sunt încărcate pe Youtube și linkurile sunt puse la dispoziția studenților, pentru a putea fi revăzute.”

„Desfășurarea cursurilor online nu doar a permis, ci a impus chiar crearea unor materiale suport cu ajutorul unor aplicații precum Mindomo, Kahoot etc., făcând astfel administrarea cunoștințelor teoretice mult mai atractivă.”

„Separat am făcut și niște tutoriale video (folosind OBS studio) cu prezentările .ppt de la cursuri pentru a sublinia ideile principale din cadrul acestora. Aceste filmulețe condensate (15-20 de minute) dublează ppt încărcat pe Google Classroom și oferă un sprijin suplimentar pentru examen.”

Feedback și evaluare

„Crearea unor tutoriale pentru activitățile de laborator și stabilirea unor date limită de predare a materialelor de către studenți pentru fiecare temă efectuate.”

„Recunoașterea activităților în MOOC-uri (parțial, ca parte din nota finală).”

„Inserarea unor spații de Q & A la intervale de 15-20 de min.”

„Tutoriale personalizate pe proiectele cerute, feedbackul și rezultatele sunt net superioare.”

„Utilizarea unor programe prin care sunt adresate întrebări la finalul cursului în vederea aprecierii măsurii în care studenții au înțeles informațiile (Mentimeter).”

„Folosirea Google Classroom pentru sarcinile de lucru - Assignments oferă mai nou și o posibilitate de verificare a referatelor trimise (pentru originalitate) - lucru pe care intenționez să îl folosesc în scopuri de evaluare - cred că trimiterea materialelor pentru evaluare ar trebui să se facă exclusiv prin intermediul platformelor, NU prin e-mail.”

„Studenții răspund la quiz-uri înainte de curs - despre materia care le va fi predată - sau în timpul cursului, despre materialul pe care l-am discutat.”

„Am folosit PearDeck (gratuit în această perioadă: <https://www.peardeck.com>) pentru a obține un feedback de la studenți, cât și pentru a verifica cunoștințe anterioare cursului.”

„Am mai folosit și opțiunea de test pe e-learning, în care i-am grupat pe studenți pe grupe de nivel și le-am dat sarcini de lucru într-un interval de timp limitat.”

„Am folosit opțiunea seminar (workshop) de pe e-learning, rugându-i să încarce acolo tema conform anumitor instrucțiuni; apoi, în grupuri de 3 s-au evaluat reciproc. Mi-au scris pe grupul de Facebook că le-a plăcut foarte mult și ar mai dori pe viitor.”

Utile pot fi și unele descrieri care abordează un cadrul mai general al activității didactice. Astfel, în cele ce urmează, prezentăm asemenea descrieri de practici adoptate în această perioadă în UVT.

„Combinatia între o platformă de e-learning simplă Google Classroom, Edmodo etc. și o aplicație pentru videoconferințe Google Meet sau Zoom, împreună cu câteva aplicații pentru evaluare formativă de tip Mentimeter, Padlet și aplicații colaborative Google poate fi o rețetă de succes în activitatea online.”

„Am folosit foarte mult, în această perioadă, negative ale acompaniamentelor pieselor studiate de către studenți. Această practică a dus la reliefaarea unor aspecte care în mod obișnuit ar fi trecut neobservate. Astfel, studenții au înregistrat linia melodică proprie, având negativul (acompaniamentul) redat în căști, după care am suprapus înregistrările peste negativ prin intermediul softului Audacity. Astfel, am descoperit diferite probleme și dificultăți pe care le întâmpină studenții, legate de partea tehnică, și/sau muzicală, având un feedback mult mai bun.”

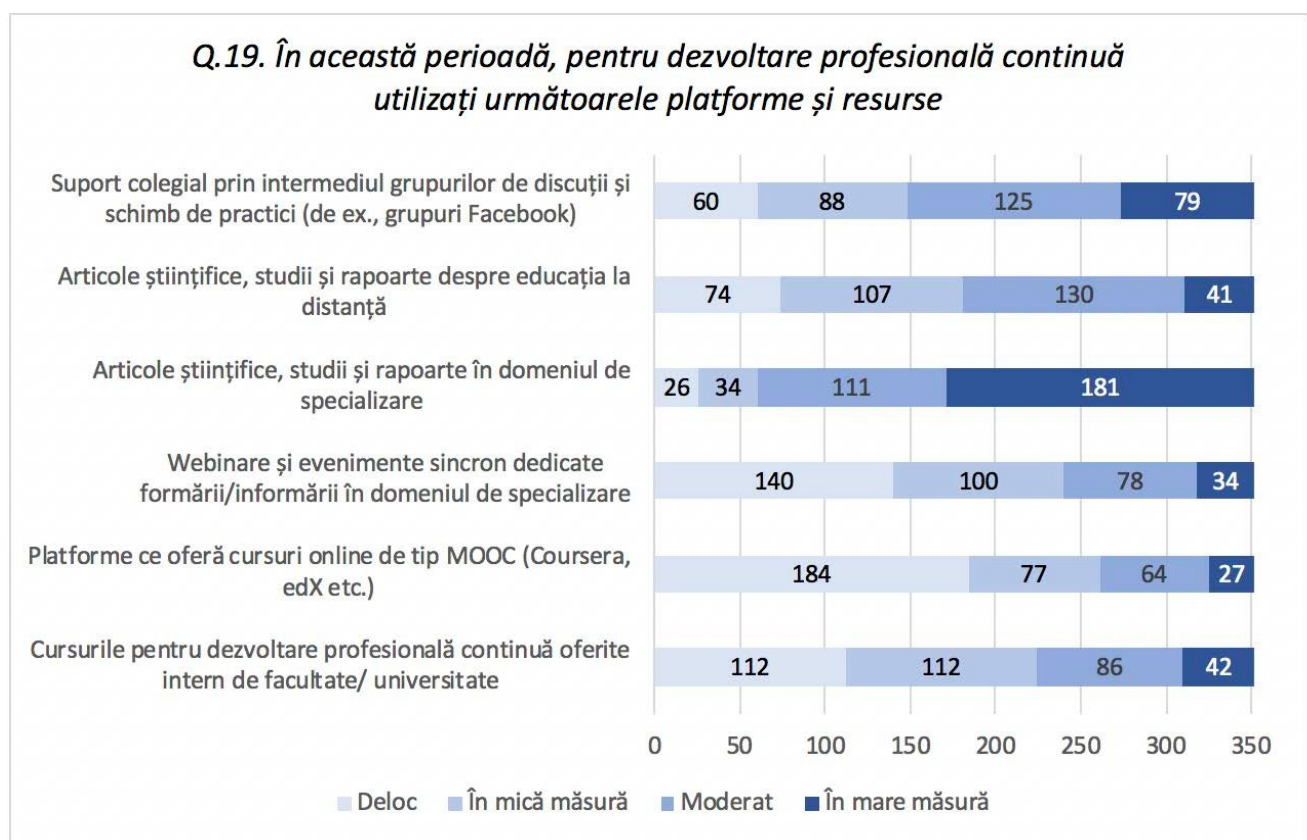
„Răbdarea, mai ales la început când studenții aveau microfonul și camera oprite. La începutul orei am început să îi salut nominal urându-le: bine ați venit domnule... /domnișoara... apoi ce părere aveți domnule.../domnișoara... și încet, încet au început să își deschidă microfonul... unii dintre ei au probleme tehnice cu aparatura alții sunt doar timizi... dar deja am depășit faza vorbesc singur ca televizorul... pare super ok.”

„Folosesc un canal de comunicare centralizat (Google Classroom - Stream și Drive) și instrumente digitale profesionale pentru activitățile în clasă și pentru teme. [...] De

exemplu, prin platforma de video-conferință Zoom, folosesc opțiunea de Breakout Rooms, prin care pot atribui echipe de studenți sau studenți individuali în „camere” virtuale separate. Astfel, echipele pot lucra separat, iar eu pot intra de la echipă la echipă, să văd cum progresează cu task-urile zilei și să răspund la întrebări. De asemenea, în Breakout Rooms individuale pot interacționa cu studenții one-on-one, activitate care s-a dovedit foarte utilă până acum. Folosim timpul în Main Session, adică în comun, toată clasa, înainte de a intra în Breakout Rooms pentru a discuta task-urile care urmează să fie îndeplinite, iar la sfârșit, în ultimele 15-20 de minute, pentru a face un debrief legat de activități și pentru a trage concluzii colective din exercițiile parcurse.”

7. Practici de informare și documentare ale cadrelor didactice

Pentru că suspendarea cursurilor în regim „față în față” a reprezentat o situație neașteptată, am încercat să aflăm care sunt practicile la care fac apel cadrele didactice pentru a se informa în vederea organizării și derulării de acțiuni educaționale online (Figura Q19). În acest sens, am formulat itemul 19 al chestionarului (*Q19. În această perioadă, pentru dezvoltare profesională continuă utilizați următoarele platforme și resurse*).

Reiese că, și în acest context, cadrele didactice din UVT acordă prioritate studiului articolelor științifice și rapoartelor publicate în domeniul propriu de specialitate. Între celelalte surse de informare, supuse chestionării în cadrul studiului, respondenții apelează preponderent la suportul colegilor prin intermediul grupurilor de discuții și schimb de bune practici.

8. Studenții UVT în contextul procesului didactic desfășurat online - percepții ale cadrelor didactice

O secțiune aparte a studiului a fost dedicată surprinderii percepției pe care cadrele didactice o au asupra comportamentului studenților în contextul derulării cursurilor în format online. În această secțiune, au fost adresate următoarele întrebări:

Q10. Studenții dumneavoastră au dificultăți în a realiza activități de învățare la distanță, din cauze precum:

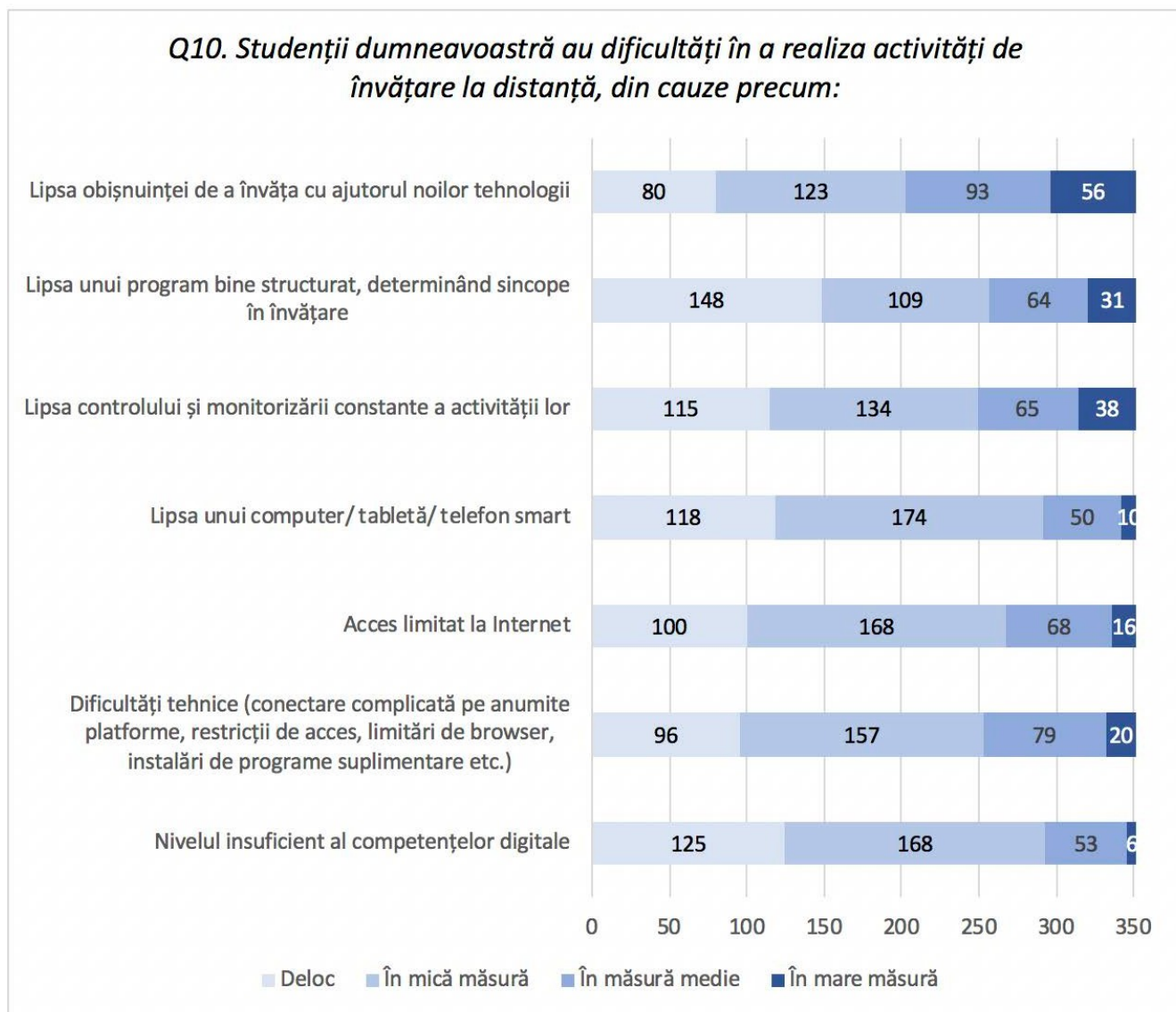
Q11. În ce măsură următoarele afirmații sunt valabile pentru dumneavoastră și pentru studenții dumneavoastră, în contextul actual al susținerii cursurilor și seminarelor la distanță?

Q12. După părerea dumneavoastră, în ce măsură reușesc studenții să parcurgă cursul / cursurile dumneavoastră conform planificărilor existente?

Q23. În eventualitatea prelungirii perioadei de suspendare a cursurilor față-în-față, ce soluții considerați viabile și în beneficiul studenților?

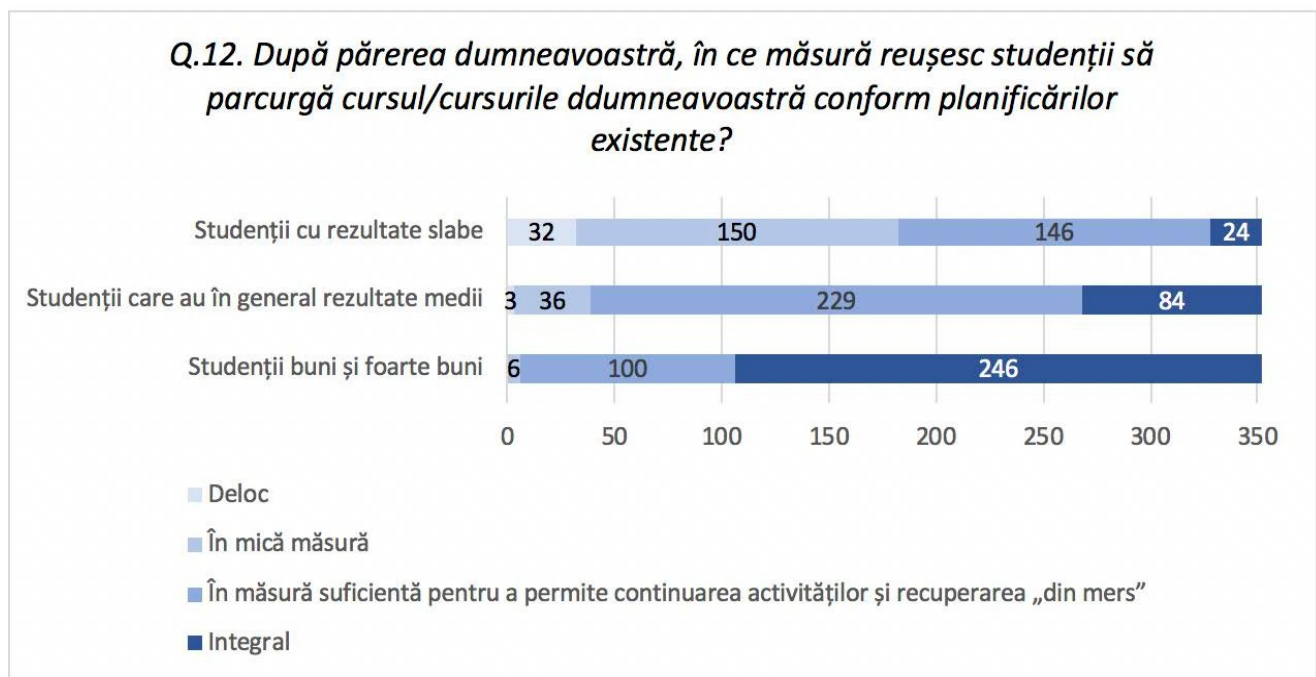
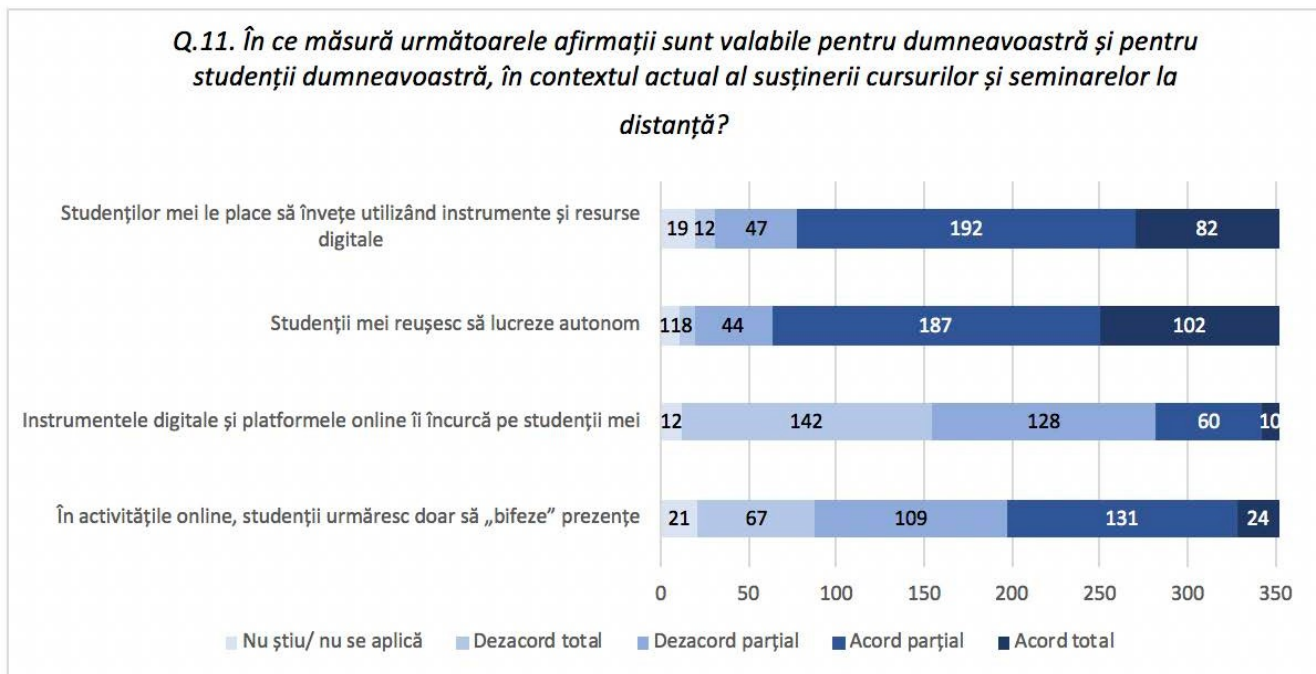
Se pare că, în percepția cadrelor didactice, studenții UVT nu au dificultăți deosebite în a aborda procesul de învățământ în online (Figura Q10). În acest sens, lipsa obișnuinței de a învăța cu ajutorul noilor tehnologii este raportată ca având cea mai mare intensitate, dar și aceasta la un nivel relativ scăzut ($M = 2,36$, $AS = 1.002$, $\text{minim} = 1$ și $\text{maxim} = 4$). Cu toate acestea, studenții sunt creditați ca având capacitatea să lucreze autonom ($M = 3.18$; $AS = .774$, $\text{minim} = 1$ și $\text{maxim} = 4$) și, totodată, cu faptul că le face plăcere (Figura Q11) să învețe utilizând instrumente și resurse digitale ($M = 3.14$; $AS = .837$, $\text{minim} = 1$ și $\text{maxim} = 4$). Mai mult, cadrele didactice manifestă o încredere ridicată față de faptul că studenții buni și foarte buni vor acumula materia integral ($M = 3.68$; $AS = .502$; $\text{minim} = 1$, $\text{maxim} = 4$) (Figura Q12). Nu departe este situat și nivelul de încredere raportat de cadrele didactice atunci când este pusă în discuție capacitatea studenților care de obicei au

rezultate medii de a realiza același lucru ($M = 3.12$; $AS = .601$; minim = 1, maxim = 4) - parcurgerea integrală a materiei. Un nivel de încredere ceva mai rezervat este raportat când se face referire la parcurgerea integră a curricula de către studenții care au de obicei rezultate slabe ($M = 2.46$; $AS = .754$; minim = 1, maxim = 4).

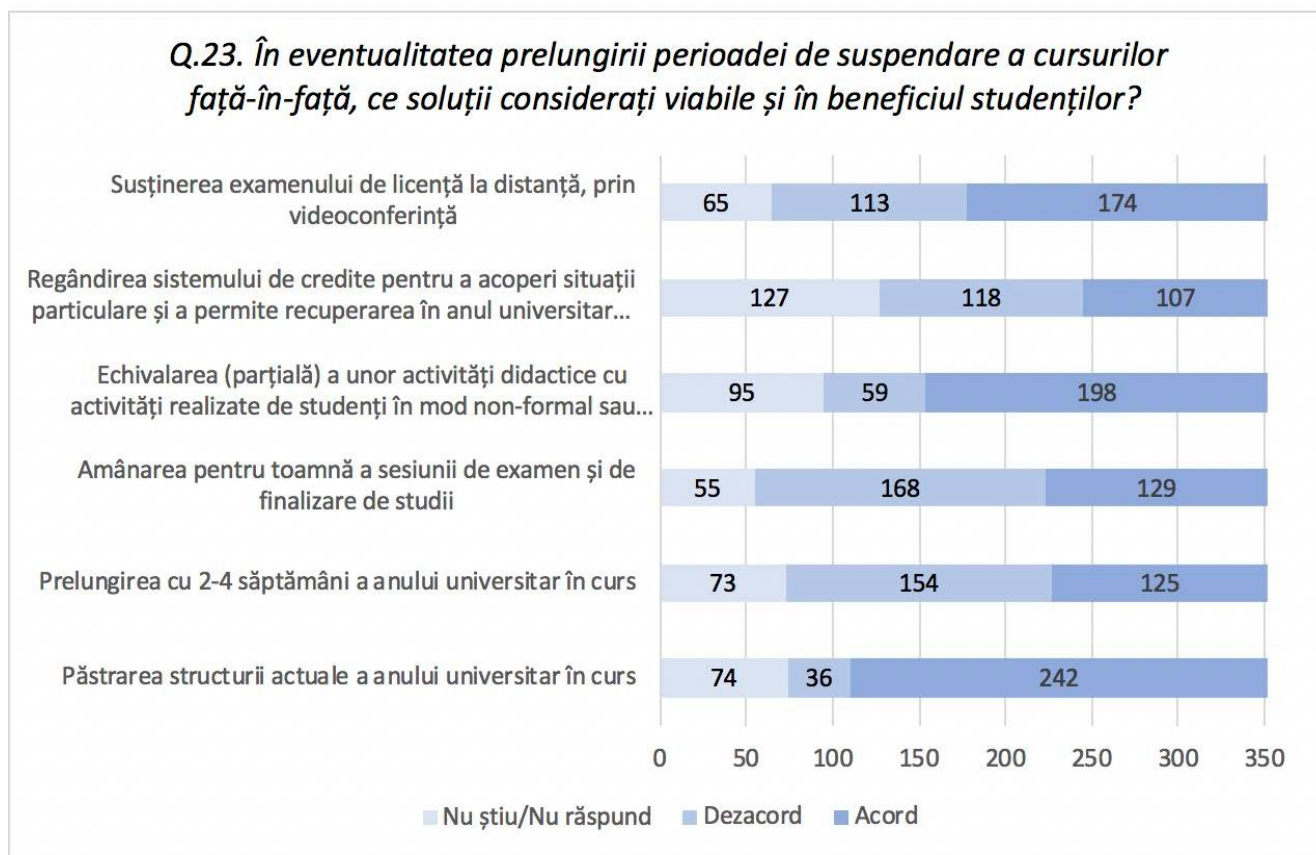
În contextul celor menționate anterior, majoritatea cadrelor didactice, 242 (68,75%), sunt de acord cu păstrarea structurii actuale a anului universitar, chiar și în eventualitatea în care ar fi necesar ca examenele de finalizare a studiilor universitare să fie susținute prin videoconferință -

174 (49,43%). Totuși, 113 (32%) sunt împotriva susținerii examenelor de finalizare a studiilor universitare la distanță, iar 65 (18,57%) preferă să se abțină (Figura Q23).

Avem, se pare, două situații diametral opuse în prezentarea nivelului de implicare a studenților în activitățile online. Situația în care cadrele didactice resimt o implicare chiar mai

mare decât în contextul educațional „față în față” (ex.: „*văd interes și interacțiune la seminare, în unele grupe, poate chiar mai mare decât în offline*”) și, la polul opus, situația în care implicarea studenților este percepută ca fiind de suprafață (ex.: „*surpriza cea mare a fost slaba mobilizare a studenților*” sau „*mare parte dintre studenți sunt prezenți fără cameră și, uneori și fără microfon, și astfel interacțiunea a fost doar cu unii dintre ei și, cumva, am simțit o participare de suprafață și nu de profunzime*”).

Din alt punct de vedere, sunt prezentate preponderent două tipuri de dificultăți ale studenților: a) *tehnice* - lipsa conexiunii stabile la internet ori a calculatoarelor suficient de performante, și b) *didactice* - mai ales în cazul disciplinelor vocaționale „*unii dintre studenți nu au posibilitatea acasă să lucreze în specificul disciplinelor*”. Cea mai frecventă problemă este, însă, interacțiunea cadru didactic - student pe fondul nevoii de interactivitate și feedback în timp real. În acest sens, cadrele didactice se simt inconfortabil să vadă studenți care nu pornesc camera video

și/sau microfonul, sau care nu răspund prompt la întrebările adresate. Cadrele didactice își pun, de asemenea, problema dacă nu cumva studenții accesează linkul activității didactice doar în manieră formală, fără a fi apoi efectiv atenți. În tot acest context, este subliniat, însă, și faptul că studenții au mai mare nevoie de suport din partea conducerii UVT, dar și a OSUT:

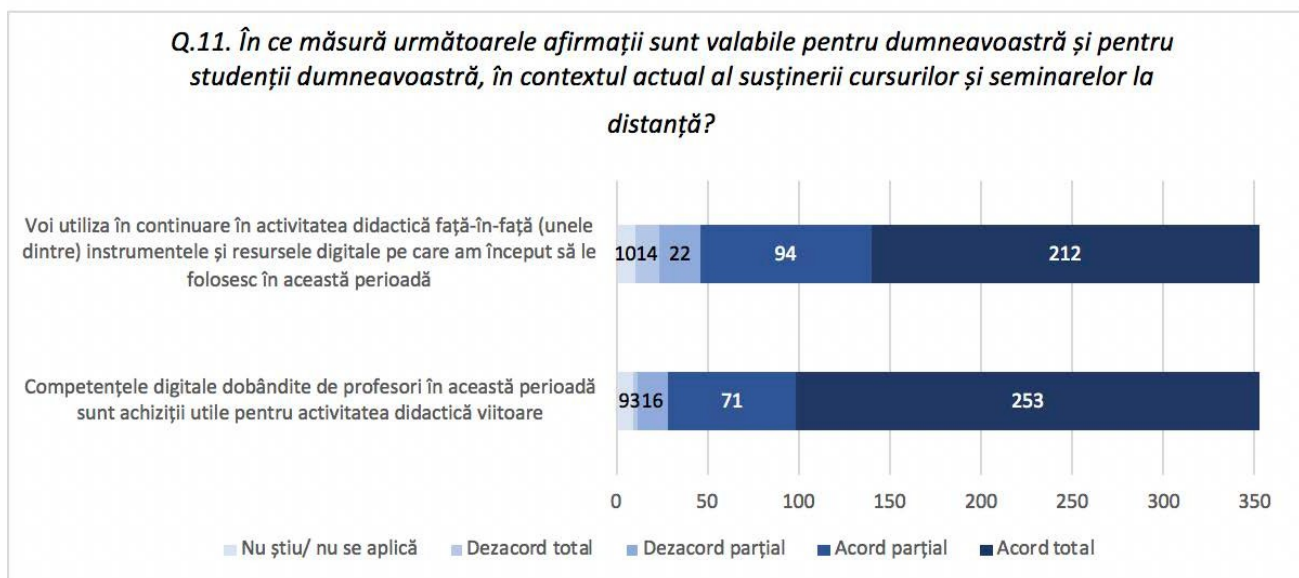
„Senzația a fost că studenții sunt lăsați să facă ce vor - să participe sau nu - nefiind încurajați de OSUT, spre exemplu, să urmeze activitățile.”

sau

„Mi-aș fi dorit să se fi acordat o atenție mult mai mare nevoilor studenților în această perioadă. Un profesor are capacitatea profesională de a se adapta mult mai ușor decât un student care abia acum își începe parcursul de dezvoltare personală și profesională. Sigur, mulți dintre noi am discutat cu studenții noștri și i-am pregătit pentru anumite schimbări, însă, din nou, în mod necoordonat. În continuare cred că nu este prea târziu pentru un training sau o comunicare coordonată cu studenții, pentru a le restaura încrederea în actul de predare și învățare, și în instituția care pune nevoile lor pe primul plan și pentru a spori impactul pozitiv al activităților online”.

9. Speranțe pentru transferabilitatea achizițiilor din această perioadă

Am încercat să analizăm în ce măsură cadrele didactice din UVT percep situația curentă ca pe o oportunitate de a învăța și de a-și dezvolta competențele necesare proiectării și implementării de acțiuni educaționale online. Astfel, am adresat două întrebări directe în acest sens (Q11) și, complementar, am utilizat un chestionar fundamentat pe Modelul de Acceptare a Tehnologiei (TAM) propus de Fred D. Davis (Davis, 1989).

Analiza răspunsurilor la cele două întrebări directe (Figura Q11) prezintă un nivel ridicat de acord față de intenția de a utiliza instrumentele digitale (212, reprezentând 60,2% din total) și după revenirea situației didactice la normal, în regim „față în față”. Tot în acest sens, 253 (71,8%) dintre respondenți sunt de acord cu faptul că setul de competențe dezvoltat în situația curentă va fi util pentru activitatea didactică viitoare. Totodată, se pare că dincolo de faptul că au fost învățate și utilizate numeroase aplicații TIC, cadrele didactice au simțit un efect important și din perspectiva dezvoltării creativității didactice: „m-a învățat să îmi structurez mult mai bine conținuturile și fondul de timp alocat”, „unul dintre punctele forte ale acestei perioade este stimularea creativității, atât în designul procesului de predare, dar și în realizarea proiectelor artistice”.

Tabel 3. Itemii chestionarului fundamentat pe modelul de acceptare a tehnologiei

	N = 274	M	AS	Min.	MAX.
Educația la distanță/online mă ajută să îmi îndeplinesc sarcinile didactice mai rapid.		2.68	1.06	1	5
Să învăț cum să implementez educația la distanță/online este dificil pentru mine [scorul raportat este cel inversat].		3.85	.958	1	5
Educația la distanță/online mă ajută să îmi îmbunătățesc activitatea didactică.		3.45	1.09	1	5
Îmi este dificil să folosesc uneltele necesare pentru realizarea educației la distanță/online [scorul raportat este cel inversat].		3.9	.961	1	5
Educația la distanță/online mă face să fiu mai productiv în activitatea mea didactică.		3.00	1.03	1	5
Modul în care realizez educația la distanță/online este clar și ușor de explicat/înțeles.		3.59	.898	1	5
Educația la distanță/online îmi sporește eficiența în activitatea didactică.		3.02	1.01	1	5
Uneltele pentru implementarea educației la distanță/online mi se par rigide și inflexibile [scorul raportat este cel inversat].		3.66	.977	1	5
Educația la distanță/online face ca sarcinile didactice să fie mai ușor de realizat.		2.69	.957	1	5
Îmi este ușor să devin priceput/-ă în implementarea educației la distanță		3.61	.932	1	5
Educația la distanță/online este utilă pentru facilitarea învățării studenților.		3.34	.97	1	5
Pentru mine educația la distanță/online este ușor de implementat.		3.55	9.21	1	5

Notă: N= număr de respondenți; M = media răspunsurilor; AS = abaterea standard.

Tabel 4. Subscalele chestionarului fundamentat pe modelul de acceptare a tehnologiei (N = 274)

Subscalele	M	AS	Min.	Max.
Utilitate	3.03	.824	1	5
Facilitatea utilizării	3.69	.728	1.17	5

Dacă analizăm aceste intenții și din perspectiva *Modelului de Acceptare a Tehnologiei* rezultatele pot fi nuanțate. Acest model susține că o persoană va utiliza un instrument de tip TIC în funcție de nivelul de utilitate pe care îl percepe și de ușurința cu care simte că poate utiliza acel instrument. Chestionarul aplicat de noi a colectat răspunsurile pe o scală *Likert* în cinci trepte, unde 1 = *dezacord total* și 5 = *acord total*. După cum se poate observa din Tabelul 4 de mai sus, media la subscala *Facilitatea utilizării* este 3.69, iar la cea de *utilitate* 3.03. Ca atare, se pare că în ceea ce privește gradul de utilitate al aspectelor specifice educației la distanță pentru procesul didactic universitar perceput de către cadrele didactice din UVT avem mai degrabă o percepție rezervată asupra utilității și, în medie, o tendință de acord în cazul facilității utilizării. Aceste date ne fac să fim rezervați în anticiparea nivelului de transferabilitate a acestor practici în UVT după revenirea educației universitare la regimul „față în față”. În aceste condiții, pentru a crește șansele procesului de transferabilitate, sunt de dorit, în următoarea perioadă, să se desfășoare acțiuni de informare a cadrelor didactice din UVT care să demonstreze/argumenteze utilitatea instrumentelor TIC pentru procesul didactic universitar.

10. Concluzii și recomandări

Prezentul studiu a avut ca scop identificarea măsurilor de suport instituțional necesare pentru personalul academic al UVT în contextul derulării online a procesului didactic. În acest sens, au fost adresate întrebări pentru identificarea practicilor didactice adoptate în această perioadă, precum și a principalelor dificultăți resimțite de către corpul profesoral al universității. La nivel general, cadrele didactice au adoptat sugestiile metodologice propuse instituțional (aducând, însă, și numeroase adaptări contextuale) și au resimțit suportul administrativ ca fiind unul util. Cele mai mari dificultăți au fost resimțite din perspectiva lipsei comunicării directe cu studenții, colectării și oferirii de feedback de la/pentru studenți și stimulării implicării active a studenților în activitățile didactice. Este important de remarcat faptul că la nivelul comunității UVT nu s-a resimțit o dificultate majoră în adoptarea practicilor online, dar s-a resimțit un volum de efort de lucru dublat față de situația normală și doar pe alocuri o eficiență mai crescută a predării online în comparație cu cea clasică („față în față”). În contextul datelor colectate și prezentate în cadrul acestui raport, avansăm următoarele recomandări:

- ❑ Menținerea activă a echipei instituționale de suport tehnic chiar și după revenirea procesului didactic din UVT în regim „față în față”, pentru a facilita inserarea elementelor de tehnologie în cadrul procesului didactic „față în față” din universitate. Cooptarea în echipă a unor cadre didactice și/sau cercetători cu preocupări în domeniul utilizării TIC în educație. Integrarea echipei la nivelul DECIDFR.
- ❑ DECIDFR și Departamentul de suport IT să îmbunătățească platforma de e-learning a UVT conform cu sugestiile primite de la cadrele didactice și puse la dispoziție odată cu acest raport. Cooptarea, în acest sens, în echipa care răspunde de platforma e-learning a UVT a unui specialist în educație cu preocupări în domeniu.
- ❑ dezvoltarea platformei <https://resurse.e-uvt.ro> pentru a deveni o colecție consistentă de instrumente ce pot fi utilizate în procesul educațional online, inclusiv cu licențe

disponibile, cu exemple, cu tutoriale, grupate pe tipuri de activități și/sau sarcini didactice;

- ❑ Adoptarea la nivel instituțional a unei soluții superioare de aplicație pentru videoconferințe online care să permită alternarea activităților frontale cu cele pe grupe și individuale (un asemenea demers este fundamental pentru implementarea în procesul didactic a metodologiilor promovate prin proiectul *Teaching and Learning Brandul UVT*).
- ❑ În cazul în care echipa de suport tehnic primește solicitări care trec dincolo de aspectele strict tehnice, mergând spre cele de specialitate și/sau pedagogice, aceste solicitări se vor transmite către CDA pentru a identifica la nivelul UVT un coleg specializat care poate răspunde într-un mod profesionist solicitării în cauză.
- ❑ Transmiterea, cât mai rapid posibilă, a unei informări și/sau a unui cadru metodologic de desfășurare a acțiunilor de evaluare a studenților în perioada de sesiune pentru cazul în care activitatea didactică nu revine la forma „față în față” până la acel moment.
- ❑ Centrul de Consiliere și Orientare în Carieră (CCOC) să continue și să intensifice, pe cât posibil, acțiunile de consiliere și suport psihologic pentru studenții UVT.
- ❑ Organizarea de cursuri de formare pentru cadrele didactice universitare dedicate tematicii educației online, în special designului pedagogic al acestui tip de abordare a educației, în paradigma propusă de modelul de instruire reflectiv - colaborativ, promovat prin proiectul de teaching & learning brand la UVT.
- ❑ Stimularea cadrelor didactice din UVT în vederea utilizării platformei de e-learning și în perioada de desfășurare în regim față în față a activităților instructiv-educative, în special pentru comunicarea cu studenții și încărcarea resurselor educaționale folosite în procesul didactic.

- ❑ Punerea la dispoziția comunității academice a UVT a următoarelor materiale de suport educațional:
 - ® Material informativ despre principii de educație și design educațional de tip *blended learning*;
 - ® Efectul utilizării TIC în educația universitară;
 - ® Principii de design educațional în organizarea de activități educaționale online interactive;
 - ® Tutoriale de utilizare a diferitelor aplicații care pot crește nivelul de implicare a studenților în cazul desfășurării online a unei activități educaționale universitare;
 - ® Tutorial de organizare a acțiunilor didactice pe grupe în cadrul activităților online;
 - ® Tutorial de gestionare a prezenței participanților în cadrul activităților online;
 - ® Tutoriale cu diverse aplicații care facilitează colectarea de feedback și/sau aplicarea de teste în cadrul activităților didactice desfășurate online;
 - ® Tutorial de organizare online a unei sesiuni de Q & A;
 - ® Tutorial de monitorizare a progresului educabililor prin intermediul platformei de e-learning a UVT;
 - ® Tutorial de utilizare în context online a *modelului de instruire reflectiv - colaborativ* promovat prin proiectul *Teaching and Learning Brandul UVT*.

11. Anexe

- Anexa 1 - *Instrumentul studiului*
- Anexa 2 - *Raport pentru Facultatea de Arte și Design (FAD)*
- Anexa 3 - *Raport pentru Facultatea de Chimie, Biologie, Geografie (CBG)*
- Anexa 4 - *Raport pentru Facultatea de Economie și de Administrare a Afacerilor (FEAA)*
- Anexa 5 - *Raport pentru Facultatea de Educație Fizică și Sport (EFS)*
- Anexa 6 - *Raport pentru Facultatea de Fizică (FF)*
- Anexa 7 - *Raport pentru Facultatea de Litere, Istorie și Teologie (LIT)*
- Anexa 8 - *Raport pentru Facultatea de Matematică și Informatică (FMI)*
- Anexa 9 - *Raport pentru Facultatea de Muzică și Teatru (FMT)*
- Anexa 10 - *Raport pentru Facultatea de Sociologie și Psihologie (FSP)*
- Anexa 11 - *Raport pentru Facultatea de Științe Politice, Filosofie și Științe ale Comunicării (PFC)*
- Anexa 12 - *Raport pentru Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic (DPPD)*

Notă:

N1. Instrumentul studiului (Anexa 1) a fost adaptat după instrumentul folosit în studiul național Botnariuc, P., Cucuș, C., Glava, C., Ilie M. D., Iancu, D. E., Istrate, O., Labăr, A., Pânișoară, O., Ștefănescu, D., & Velea, S. (2020) *Școala online: Elemente pentru inovarea educației. Raport de cercetare evaluativă*. București: Editura Universității din București.

N2. Rapoartele pentru decanii facultăților au păstrat aceeași structură a raportului general, dar au inclus doar analiza răspunsurilor cadrelor didactice din facultatea respectivă. Aceste rapoarte nu sunt făcute publice de CDA, ele fiind puse la dispoziția decanilor. Forma de comunicare a rezultatelor către colegi aparține fiecărui decan.

